

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ DİN, AHLAK ve DEĞERLER
ALANINDAKİ SEÇMELİ DERSLERİN ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNE GÖRE PROGRAM AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

(Denizli Yatılı Bölge Ortaokulları Örneği)

Yüksek Lisans Tezi
Ümmügülsüm GÖRER

Danışman
Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU

Konya 2015

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ümmügülsüm GÖRER		
	Numarası	138102081005		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ / DİN EĞİTİMİ		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	+	
		Doktora		
Tezin Adı	ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ DİN, AHLAK ve DEĞERLER ALANINDAKİ SEÇMELİ DERSLERİN ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE PROGRAM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Denizli Yatılı Bölge Ortaokulları Örneği)			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ümmügülsüm GÖRER

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ümmügülsüm GÖRER
	Numarası	138102081005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ / DİN EĞİTİMİ
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Mustafa TAVUKÇUOĞLU
	Tezin Adı	ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ DİN, AHLAK ve DEĞERLER ALANINDAKİ SEÇMELİ DERSLERİN ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE PROGRAM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Denizli Yatılı Bölge Ortaokulları Örneği)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Ortaokul Düzeyindeki Din, Ahlak ve Değerler Alanındaki Seçmeli Derslerin Öğretmen-Öğrenci Görüşlerine Göre Program Açısından Değerlendirilmesi (Denizli Yatılı Bölge Ortaokulları Örneği) başlıklı bu çalışma 27/11/2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Prof. Dr.	Mustafa TAVUKÇUOĞLU	
2	Prof. Dr.	Mustafa DEMİRCİ	
3	Prof. Dr.	Muhittin OKUMUŞLAR	

ÖNSÖZ

2012 yılında Türkiye’de eğitim sisteminde yapılan köklü değişikliklerle birlikte örgün genel eğitimde 2012-2013 öğretim yılında seçmeli din eğitimi dersleri okutulmaya başlanmıştır. Çalışmamızın amacı; ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin seçmeli din eğitimi alanındaki “Kur’an-ı Kerim”, “Hz. Muhammed’in Hayatı”, “Temel Dini Bilgiler” derslerinin müfredat verimliliğini ve yeterliliğini, derslerin geçen iki yılın ardından memnuniyet düzeylerini, derslerden edindikleri kazanımlara ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ile farklılaşan noktalara dair algılarını belirlemektir. Bu amaçla Denizli ilinde öğrencilerin yatılı durumları dikkate alınarak belirlenen üç yatılı ortaokulda öğrenim gören 230 öğrenci ve 10 öğretmenle anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmalarının yanı sıra öğrenci ve öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmamız giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Yatılı Bölge Ortaokulları ve din eğitimi alanındaki ortaokul düzeyinde seçmeli olan, “Kur’an-ı Kerim”, “Hz. Muhammed’in Hayatı”, “Temel Dini Bilgiler” derslerinin tanıtımına yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise Bulgular ve Yorumlar başlığı altında öğrenci ve öğretmen görüşlerinin ders bazında değerlendirilmesine yer verilmiştir. Çalışmamız sonuç, tartışma ve önerilerle son bulmuştur.

Araştırmamın tüm aşamalarında bilgilerinden yararlandığım ve görüşlerini tez çalışmamın her aşamasında benden esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU’na, anket çalışmalarımın rahatlıkla yürütülmesinde yardımcı olan Denizli ilindeki Yatılı Bölge Ortaokulları idareci-öğretmen ve öğrencilerine ayrı ayrı teşekkür ederim.

Ümmügülsüm GÖRER
Konya, 2015

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

“Ortaokul Düzeyindeki Din, Ahlak ve Değerler Alanındaki Seçmeli Derslerin Öğretmen-Öğrenci Görüşlerine Göre Program Açısından Değerlendirilmesi”

Ümmügülsüm GÖRER

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

DİN EĞİTİMİ BİLİM DALI

Konya,2015, Sayfa: 66 +xvi

Eğitim, insanın varlığından beri vardır ve devam etmektedir. Öğrenmeyi en kolay ve verimli hale getirmek bilim ve teknoloji açısından gelişim ve değişimle elde edilecektir. Eğitim kurumları da sistemlerini çağın ve bireylerin beklentilerini karşılayabilecek şekilde ders içi ve ders dışı çalışmalarla bu değişimi yakalamaya çalışmaktadır. Bunun en temel örneği ise eğitim sisteminde zorunlu derslerin yanında demokratik anlayışa uygun olarak seçmeli derslerin verilmesi, öğrencilerin yetenek ve ilgilerine göre ayrılarak bireysel farkındalıklarının artırılıp hayata daha donanımlı hazırlanmalarına zemin hazırlanmasıdır.

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de seçmeli dersler ortaokul seviyesinden başlayarak lisede ve üniversitede devam etmektedir. Seçmeli derslerin özgürce seçilmesi ve verimli işlenmesi oldukça önemlidir. Okullardaki uzman personel eksikliği, araç-gereç yetersizliği, müfredat uygunluğu gibi sebepler seçmeli derslere yüklenen misyonun yerine getirilip getirilmediği sorusunu akla getirmektedir. Araştırmamız bu problem durumlarına istinaden planlanmış, seçmeli derslere ait bazı boyutlar öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırma tarama modeline göre Denizli ilindeki 3 yatılı bölge ortaokulunda görev yapan 10 öğretmen ve 230 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmamızda kendi hazırladığımız anketimizi kullandık. Araştırma kapsamında ulaşılan bulgulardan birkaçı aşağıda verilmiştir.

- Seçmeli derslerin yürütülmesinde öğrencilere göre müfredat konusunda yetersizlikler ön planda iken öğretmenlere göre okuldaki araç-gereç ve mekân eksikliği ön plana çıkan öncelikli sorundur.

- Seçmeli ders müfredatı alan ders müfredatına paralel olduğundan zamanla öğrencilerin dikkatini çekmemektedir.

- Öğretmenlerin okullarda seçmeli derslerin belirlenmesinde dikkate alınan faktörlere ilişkin görüşleri incelendiğinde; seçmeli derslerin belirlenmesinde birinci sırada “okulun imkânları” görüşü ağır basarken, öğretmenlere göre bu “öğrenci istekleri”, öğrencilere göre ise “okul idaresinin istekleri” olarak belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Seçmeli Dersler, ortaöğretim, eğitim, 4+4+4 sistemi

ABSTRACT

Master Thesis

Evaluation of Primary School Levels Elective Lessons that from the Branches of Religion, Morality and Values Evaluation Criterias to Teachers-Students from Terms of Program

Ümmügülsüm GÖRER

The University of Necmettin Erbakan

The Institute of Educational Society

The Department of Philosophy and Religious Studies

Konya, 2015, Page : 66 + xvi

The education exists and continues from the beginning of human being. In terms of science and technology education will be easier only by evolution and change. Educational institutions try also to fulfill the expectations of the age and individual by lessons in and out the class lessons activities. For example besides the compulsory lessons in our educational system, elective lessons' existence convenient to self-governing grasp support this idea. Yet another idea related to elective lessons is towards to prepare the students to real life and is useful to reveal their interests and skills.

As in many countries and in Turkey the elective lessons start with secondary schools and continue at high school and universities. These lessons free elections and taught productively is very important. The lack of expert staff in the school, the suitable programs of lessons, the lack of instruments' trouble brings to mind if the mission taken over responsibility on elective lessons fulfilled or not. Our search is planned by this problem. and the dimensions related to the elective lessons evaluated to the teachers and students 'views. Research-browsing model is performed on Denizli city centers of 3 boarding school that 230 students and 10 teachers. On our research- elective lessons evaluation to program- questionnaire is used ourselves. Some of the finding reached on the research are given below :

- While to the teachers, the lack of instruments and places at school are of top priority, to students' views searched about elective lessons designation at first lessons program to perform the elective lessons.

- The elective lessons 2 program is not enough for students because it is same as branch lesson.

- While to the teachers' views searched about elective lessons designation at first schools' facilities dominates, to teachers "students' will and to students "manegers' will".

Key words: Elective lessons, primary school, education, 4+4+4.

İÇİNDEKİLER

ONAY.....	i
BEYANNAME.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
2. ARAŞTIRMANIN METEDOLOJİSİ.....	3
2.1. KONU ve PROBLEM.....	3
2.2. ARAŞTIRMANIN AMACI ve ÖNEMİ.....	3
2.3. VERİLERİN ANALİZİ ve YORUMLANMASI.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

ORTAOKULLAR VE SEÇMELİ DERSLER

A. YATILI BÖLGE ORTAOKULLARI.....	6
B. SEÇMELİ DERSLER.....	7
a. Seçmeli Derslerin Önemi.....	7
b. Seçmeli Derslerin Gelişimi Ve Milli Eğitim Şuralarında Alınan Bazı Kararlar.....	8
c. Seçmeli Dersler Nasıl Seçiliyor?.....	9
d. 6287 Sayılı Kanun (4+4+4) ve Seçmeli Dersler.....	11
e. 6287 Sayılı Kanunun (4+4+4) Öncesi ve Sonrası Seçmeli Derslerde Meydana Gelen Değişiklikler.....	11
f. 6287 Sayılı Kanun (4+4+4) Sonrası Seçmeli Derslere İlişkin Değerlendirme.....	12
g. 2012' de Yeni Seçmeli Derslerin Seçimi.....	13
h. İlgili Araştırmalar.....	13
C. DİN AHLAK VE DEĞERLER ALANI.....	16
a. Kur'an-ı Kerim.....	16
b. Hz. Muhammed'in Hayatı.....	17
c. Temel Dini Bilgiler.....	17

D. SEÇMELİ DERSLERİN KRİTERLERİ	19
E. DİN, AHLAK VE DEĞERLER ALANINDAKİ SEÇMELİ DERSLERİN KRİTERLERİ	19

İKİNCİ BÖLÜM

ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ DİN, AHLAK ve DEĞERLER ALANINDAKİ SEÇMELİ DERSLERİN ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE PROGRAM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Denizli Yatılı Bölge Ortaokulları Örneği)

BULGULAR ve YORUMLAR	21
Yatılı Bölge Ortaokullardaki Öğrencilere Ait Bilgiler	21
Yatılı Bölge Ortaokullardaki Öğretmenlere Ait Bilgiler	22
Yatılı Bölge Ortaokullarındaki Öğretmen ve Öğrencilere Ait Anket Maddelerinin Karşılıklı Olarak Değerlendirilmesi	24
Kur'an-ı Kerim Dersi	33
Hız. Muhammed'in Hayatı Dersi	41
Temel Dini Bilgiler Dersi	48
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	59
SONUÇLAR	59
ÖNERİLER	61
YENİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER	62
KAYNAKÇA	63
ÖZGEÇMİŞ	66

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı	21
Grafik 2: Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre dağılımı	22
Grafik 3: Cinsiyet	22
Grafik 4: Okulun Yerleşim Yeri	23
Grafik 5: Öğretmenlikteki Kıdeminiz.....	23
Grafik 6: Branşınız	24
Grafik 7: Seçmeli Dersler Nasıl Seçiliyor (öğrenciler)	24
Grafik 8: Seçmeli Dersler Nasıl Seçiliyor (öğretmenler).....	25
Grafik 9: Beşinci sınıfta hangi dersi seçtiniz.....	26
Grafik 10: Altıncı sınıfta hangi dersi seçtiniz.....	26
Grafik 11: Yedinci sınıfta hangi dersi seçtiniz	27
Grafik 12: Seçmeli dersler için önceden bilgilendirildim.....	28
Grafik 13: Seçmeli derslerde yeterince etkinlik yapılmaktadır (öğrenciler).....	28
Grafik 14: Seçmeli derslerde yeterince uygulama/etkinlik yapılmaktadır (öğretmenler)	29
Grafik 15: Seçmeli dersler verimli yürütülmektedir (öğretmenler).....	30
Grafik 16: Seçmeli derslerde yeterliliklerimi fark ediyorum.....	30
Grafik 17: Seçmeli derslerde öğrencilerin ön yeterliliğine dikkat edilmektedir (öğretmenler)	31
Grafik 18 Seçmeli dersler öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaktadır (öğretmenler)	32
Grafik 19: Seçmeli ders saati yeterlidir (öğrenciler)	32
Grafik 20: Seçmeli dersler için ayrılan ders saati yeterlidir (öğretmenler).....	33
Grafik 21: Kuranı Kerimin özellikleri hakkında yeterince bilgiliyim	34
Grafik 22: Kuranın mesajlarını anlayabiliyorum.....	34
Grafik 23: Elifbayı rahatlıkla okuyabiliyorum	35
Grafik 24: Kuranı Kerimi okuyabiliyorum.....	35
Grafik 25 Tecvid kurallarını uygulayabiliyorum.....	36
Grafik 26: Kuran dersi verimli geçiyor	36
Grafik 27: Kuranı Kerim dersi için sınıf ortamı uygundur	37

Grafik 28: Kuranı Kerim dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur	38
Grafik 29: Kuranı Kerim dersi için farklı öğrenci seviyelerinin aynı sınıfta bulunması dersin verimliliğini etkilememektedir	39
Grafik 30: Kuranı Kerim dersi için materyal temininde sorun yaşanmamaktadır ..	39
Grafik 31: Kuranı Kerim dersi için Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duyuyor musunuz?	40
Grafik 32: Seçmeli derslerle ilgili herhangi bir olumsuzluk yaşıyor musunuz?	40
Grafik 33: Seçmeli derslerle ilgili herhangi bir olumsuzluk yaşıyor musunuz?	41
Grafik 34: Hz Muhammed'in hayat hikayesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim .	42
Grafik 35: Hz Muhammed'in katıldığı savaşlar ve yaşadığı olaylar hakkında yeterince bilgi sahibiyim.....	42
Grafik 36: Hz. Muhammed'in diğer peygamberlerden farkı ve özellikleri hakkında bilgi sahibiyim.	43
Grafik 37: Hz. Muhammed'in ahlaki yapısı ve toplumsal görevleri hakkında bilgi sahibiyim	43
Grafik 38: Hz. Muhammed'in hayatı dersi verimli geçmektedir	44
Grafik 39: Hz Muhammed'in Hayatı dersi için sınıf ortamı uygundur	45
Grafik 40: Hz Muhammed'in Hayatı dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur	45
Grafik 41: Hz Muhammed'in Hayatı dersi için farklı öğrenci seviyelerinin aynı sınıfta bulunması dersin verimliliğini etkilememektedir	46
Grafik 42: Hz Muhammed'in Hayatı dersi için materyal temininde sorun yaşanmamaktadır	47
Grafik 43: Hz Muhammed'in Hayatı Dersi için Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duyuyor musunuz?	47
Grafik 44: Hz Muhammed'in Hayatı Dersi için hangi olumsuzlukları yaşıyorsunuz?	48
Grafik 45: Temel Dini Bilgiler dersinde İslam Dininin kaynakları hakkında yeterince bilgi sahibi oldum.....	49

Grafik 46: Temel Dini Bilgiler dersinde İmanın şartlarını aklımda soru kalmayacak şekilde öğrendim.....	49
Grafik 47: Temel Dini Bilgiler dersinde ibadet kavramlarını ve içeriklerini öğrendim.....	50
Grafik 48: Temel Dini Bilgiler dersinde toplumsal sorumluluklarımızı hayatıma uygulayacak kadar öğrendim.....	50
Grafik 49: Temel Dini Bilgiler dersi verimli geçmektedir.....	51
Grafik 50 Temel Dini Bilgiler dersi için sınıf ortamı uygundur.....	52
Grafik 51: Temel Dini Bilgiler dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur.....	52
Grafik 52: Temel Dini Bilgiler Dersi için Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duyuyor musunuz?.....	53
Grafik 53: Seçmeli derslere zorunlu dersler kadar önem veriyorum.....	54
Grafik 54: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde öğrenemediğim pek çok şeyi bu derslerde öğrendim.....	54
Grafik 55: Daha önce Kuran Kursuna gittim.....	55
Grafik 56 Kuran kursunda gördüğüm eğitimle seçmeli dersler arasında paralellik vardır.....	55
Grafik 57: Seçmeli Din derslerini gelecek yıllar yine seçmek isterim.....	58

KISALTMALAR

AKT	Aktaran
Bkz	Bakınız
Çev.	Çeviren
DKAB	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
EARGED	Eğitimi Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı
HİE	Hizmet İçi Eğitim
Hız.	Hazreti
KK	Kurani Kerim
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
PKMB	Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı
S./Sf	Sayfa
TDB	Temel Dini Bilgiler
TTKB	Talim Terbiye Kurumu Başkanlığı

1. GİRİŞ

1948 yılında yayımlanan İnsan Hakları Bildirgesi'nin 26. maddesinde herkesin eğitim hakkı olduğu belirtilmektedir. Ülkelerin kalkınmasında çağa uygun hareket etmek hatta çağı yakalamak ve sonraki çağlarda bile kendi gösteren bir eğitim sistemi oluşturmak büyük önem teşkil etmektedir. Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlemesi bireylerin beceri ve ilgi yönlerini çeşitlendirmekte ve monoton eğitimin yerini teknolojinin de hizmet ettiği bireylerin ilgi alanlarına alternatif oluşturacak programların yer almasına bırakmış durumdadır.

Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde: “Öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.” Şeklinde belirtilip eğitimin önemine dikkat çekmekte ve hayattaki zorlukları aşabilecek bireyler yetiştirilmesi gerektiği belirtilmektedir (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1973).

Okullarımızda zorunlu derslerin yanında seçmeli derslerin bulunması öğrencilere ilgi ve yeteneklerine uygun eğitimin verilmesiyle derslerin verimliliğinin artırılmasına yardımcı olabileceği gibi öğrencinin hayata hazırlanmasında da büyük öneme sahiptir.

Özellikle 4+4+4 sisteminden dolayı bireylerin ilgi ve yeteneklerinin belirlendiği ortaokul kademesi, bir öğrenciye uygun eğitim verilerek çok başarılı sonuçların elde edilebileceği bir kademedir. 2012-2013 eğitim öğretim yılında geçerli olmak üzere eğitim sistemimizde değişikliğe gidilerek seçmeli ders sayısını artırılması Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine ek olarak Din, Ahlak ve Değerler alanında “Kur'an-ı Kerim”, “Hz. Muhammed'in Hayatı”, “Temel Dini Bilgiler” derslerin seçmeli dersler olarak eklenmesini sağlamıştır. Bu yeniliğin yanı sıra son üç yıl içerisinde Din Kültürü dersine paralel olarak geliştirilen seçmeli derslerin seçim aşamasında öğrencilerin tercihinin dikkate alınması, geliştirilen müfredatın yeterliliği, öğretmenlerin derslere bakış açısı, okul şartlarının seçmeli derslere

uygunluğu, öğrencilerin beklentilerinin karşılanması açıdan genel bir değerlendirme yapmak için çalışmamızı gerçekleştirdik.

2. ARAŞTIRMANIN METEDOLOJİSİ

2.1. KONU ve PROBLEM

Zorunlu dersler dışında öğrenciye alacağı dersleri seçme imkânı vermek günümüz demokratik anlayışına uygun bir yaklaşımdır. Öğrenciye değişik alternatifler sunmak öğrencinin okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesine de yardımcı olacaktır (EARGED, 2008).

Bu sayede çok yönlü ve aktif bireyler yetiştirilerek; ülke geleceğine ve öğrencilerimizin kişisel gelişimlerine yön verilebilecektir. Din, Ahlak ve Değerler alanındaki seçmeli derslerin, 2012-2013 eğitim öğretim yılında geçerli olup uygulanan eğitim sisteminde yer almasıyla öğretmen ve öğrenciler üzerinde yapılan anket çalışmamızla seçmeli derslere ilgi, seçmeli ders seçimini etki eden faktörler ve müfredat içeriğinin yeterli olup olmaması konularında bahsedilen durumun tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Ve Din, Ahlak ve Değerler alanındaki seçmeli derslerin genel durumu açıklanmaya çalışılmıştır.

2.2. ARAŞTIRMANIN AMACI ve ÖNEMİ

Bu araştırmanın genel amacı, yatılı bölge ortaokullarında okutulan Din, Ahlak ve Değerler alanındaki seçmeli derslerin, seçmeli dersleri alan öğrenci ve seçmeli dersleri veren öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu kapsamda Ortaokul düzeyindeki seçmeli dersler;

- Kimler tarafından verilmektedir?
- Bu derslerin seçiminde hangi kriterler gözetilmektedir?
- Bu dersler verimli geçmekte midir?
- Derslerin müfredat uygunluğu ve kazanımı doğru orantılı mıdır?
- Bu derslerin yürütülmesinde hangi sorunlarla karşılaşılmaktadır?
- Bu dersleri yürüten öğretmenlerin hizmet içi eğitime ihtiyaçları var mı?
- Bu derslerin daha iyi yürütülebilmesi adına neler önerilebilir?

- Seçmeli dersler hangi sınıftan itibaren verilmelidir?
- Öğretmenlerin seçmeli derslere yönelik görüşleri nasıldır? sorularına cevap aranmaktadır.

Ayrıca seçmeli dersler hakkındaki öğrenci görüşleri

- Cinsiyete ve
- Öğretmen görüşlerine göre karşılaştırılmıştır.

Ortaöğretim kurumu eğitimin belkemiği olup öğrenciler açısından eğitsel açıdan çok büyük önem arz etmektedir. Araştırmamız bu kademedeki Din, Ahlak ve Değerler alanındaki seçmeli dersler, öğrenciler ve ders öğretmenleri görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Seçmeli dersler işlenirken görülen problemlerin neler olduğu ve bu derslerin belirlenmesinde hangi hususların göz önünde bulundurulduğu da belirlenmeye çalışılmıştır. Bu ve buna benzer araştırmalar Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'na (TTKB) veri niteliği taşıyacak ve gerekli araştırmalarda kaynak olabilecektir.

2.3. VERİLERİN ANALİZİ ve YORUMLANMASI

Bu araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında, Denizli ili ve ilçelerinde yatılı ortaokullarda öğrenci ve öğretmen olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 230 öğrenci ve 10 öğretmen ile sınırlıdır.

Araştırmamızda tarafımızdan hazırlanan “Seçmeli Derslerin Program Açısından Değerlendirilmesi” anketi kullanılmıştır. Bu araştırmada kullanılan temel veri toplama araçları öğrenci ve öğretmen anketidir. Anketler araştırmamızın amacına uygun olarak alt başlıklara veya bölümlere ayrılmıştır. Anket öğrenciler ve öğretmenler olarak iki hedef kitleye yönelik olarak düzenlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket forumları şu şekildedir: Öğrenci anketi çoktan seçmeli 6 soruluk ilk kısım, 23tanesi üçlü likert tipli ikinci kısım ve 4lü çoktan seçmeli üçüncü kısım ve 1 yorum sorusundan oluşmaktadır. Öğretmen anketi ise çoktan seçmeli 7 soruluk ve derecelendirmeli 3 soruluk ilk kısım, 9 soruluk ızgara tipli ve ikinci kısım 5li likert tipi 19 soru ile 4 yorum sorusundan oluşmaktadır.

Çalışmamız nicel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir alan araştırmasıdır. Öğrencilerin almış oldukları dersin türü (Hz. Muhammed'in Hayatı, Kur'an-ı Kerim ve Temel Dini Bilgiler), devam edilen okul türü ve sınıf, yaş durumu araştırmanın bağımsız değişkenleridir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri ise öğrencileri bu dersleri almaya yönlendiren faktörler, dersleri alırken ki beklentiler, derslerden memnuniyet düzeyi ve derslerden elde edilen kazanımlara dair algılardır. Verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmıştır. Anket insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyalidir¹. Araştırmada kullanılan anket araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anket geliştirme süreci öncesinde araştırma konusunu teşkil eden seçmeli derslerin öğretim programları, mevzuat ve literatür incelenmiş; okullarda söz konusu dersleri okutan öğretmenlerle görüşmeler yapılmış ve araştırmada odaklanılması gereken sorular/sorunlar tespit edilmiştir. Araştırmacı tarafından soru havuzu oluşturularak çalışmanın uygulama alanı olan Denizli ilinin üç ilçesinde yer alan yatılı bölge ortaokullarında gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama aracında belirtilen anket usulümüzde öğrencilere uygulanan anket için sorularda üçlü ölçek noktalarının kullanılmasında – öğrencilerin yaşlarının küçüklüğü dikkate alınarak – ölçek noktalarının çokluğunun onları gereksiz ve rahatsız edici kafa karışıklıklarına yönlendirmesinden kaçınılması ve daha net sonuçlara ulaşılması amaçlanmıştır.

Anketlerin okullarda uygulanması 8-22 Mayıs 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınmış ve uygulama bizzat araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Okullarda seçmeli ders alan mevcut öğrenci ve ders hocası sayısına göre toplam 240 anket sorunsuz şekilde doldurulup geri alınmıştır. Anketlerin değerlendirmesinde SPSS programı kullanılmıştır.

¹ Büyüköztürk, Şener; Çakmak, Ebru Kılıç; Akgün, Özcan Erkam.; Karadeniz, Şirin Ve Demirel, Funda, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 8. Baskı, Pegem Akademi, Ankara, 2011.

BİRİNCİ BÖLÜM

ORTAOKULLAR VE SEÇMELİ DERSLER

A. YATILI BÖLGE ORTAOKULLARI

Yerleşim yerleri dağınık olan bölgelerde çocuklara eğitim ve öğretim olanağı sağlamak amacıyla belli bir merkezde yatılı ve gündüzlü açılmış olan eğitim kurumu olarak bilinen ve öğrenim çağındaki okulsuz köy çocuklarına ilk ve ortaokul eğitimi sağlayan parasız yatılı okullara verilen isimdir.

Türkiye’de 462 Yatılı Bölge Ortaokulu vardır (Beyazgazete, 2013). 2015 yılının Şubat ayı itibariyle bu yatılı okullar ilkokul ve ortaokul adı altında resmi olarak ayrılmışlardır.

Denizli ilinde ayrı ilçelerde olmak üzere 3 yatılı bölge ortaokulu vardır. Bunlar; Acıpayam ilçesinde Gölcük Yatılı Bölge Ortaokulu, Buldan ilçesinde Ahmet Tuncay Yatılı Bölge Ortaokulu, Kale ilçesinde Cumhuriyet Yatılı Bölge Ortaokuludur. Araştırmamız bu okullarla sınırlıdır.

Yatılı Bölge Okullarına gelen öğrencilerin demografik bilgileri anket verilerinde ele alınmamıştır. Yatılı Bölge Ortaokulunda çalışan bir öğretmen olarak ve araştırma boyunca yaptığımız gözlemlerden elde ettiğimiz sonuçlara göre ailelerin çoğunluğu tarım ile uğraşmaktadır. Yine çoğunluk ilkokul veya ortaokul mezunudur. Ciddi bir gelir veya eğitim düzeyi farklılığı olmadığından araştırmamızı etkileyecek bir durum tespit edilmemiştir. Dikkatimizi çeken hususlardan biri çoğu ailenin tarım/hasat sebebiyle Nisan ayı itibariyle öğrencilerin evde veya tarlada yardımları olsun diye okula gönderilmemesidir. Bu da eğitim konusunda ailelerde ciddi bir eğilimin olmadığını göstermektedir.

B. SEÇMELİ DERSLER

a. Seçmeli Derslerin Önemi

Öğrencilerin eğitim süreçlerinde okullarını bitirebilmek için aldıkları zorunlu derslerin yanı sıra kendi istek ve kabiliyetlerine göre öğretim programında yer alan derslere seçmeli ders denir.

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB) 80 sayılı karar gereğince "Öğretmenler, atandıkları alanın, Aylık Karşılığı Okutacağı Derslere İlişkin Çizelge" sütununda yer alan dersleri, öncelikle atanmaya esas olan alan seçmeli dersleri olmak üzere eğitim kurumlarının tür ve dereceleri bakımından herhangi bir ayırım yapılmaksızın okuturlar" denilmektedir (Tebliğler Dergisi, 2009). Seçmeli dersler, öğretim yılı başında okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak "Seçmeli Dersler" bölümünden öğretmenler kurulunca belirlenir. Seçmeli derslere ait programların birbirine dayalı ve birbirini tamamlayıcı özellik taşıması nedeniyle sıralı olarak okutulması önerilir (TTKB, 2004).

Öğrenciler ilgi ve istekleri doğrultusunda okulun imkânları ve çevrenin ihtiyaç ve özelliklerine göre çizelgede belirtilen ders saatlerini geçmemek kaydıyla seçmeli derslerden seçerler. Bir önceki sınıfta aldığı dersin tamamlayıcısı olan dersi, veya diğer derslerden herhangi birini seçip okuyabilirler (MEB, 2005).

Seçmeli derslerin eğitim sisteminde yer alması öğrencilerin bilgi, beceri ve zeka potansiyellerini olumlu yönde etkileyerek eğitim-öğretimin niteliğini artırmaktadır.

Her ülkenin eğitim sistemi ülkenin politik yapısı, kültürel geçmişine göre şekillenmektedir. Sosyal değişimler de ülkelerin eğitim yapılarını değiştirebilmektedir. Bunun tipik bir örneği Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde 1990'lı yıllarda meydana gelen politik gelişmelerden sonra yaşanmıştır. Bu ülkelerdeki öğretim programlarında değişiklikler olmuştur. Benzer gelişmeler 1970'li yılların başında İtalya, İspanya ve İrlanda gibi ülkelerde de görülmüştür. Rusya'da 1999 yılından itibaren seçmeli din dersi okutulmaya başlanmıştır. Seçmeli derslerin bir özelliği de bu derslerin aşamalılık ilkesi doğrultusunda ön yeterlilik

gerektirmesidir. Seçmeli derslere ait programların birbirine dayalı ve birbirini tamamlayıcı özellik taşıması nedeniyle sıralı olarak okutulması önerilmektedir (EARGED, 2008).

b. Seçmeli Derslerin Gelişimi Ve Milli Eğitim Şuralarında Alınan Bazı Kararlar

Seçmeli derslerin belirlenmesi süreci Milli eğitim şuraları açısından ele alındığında bazı hususlar dikkati çekmektedir.

IX. Milli Eğitim Şurası kararlarına göre;

- Ortaokul programlarının ortak dersler, seçmeli dersler, rehberlik faaliyetleri ve eğitsel çalışmalardan oluştuğu, seçmeli derslerin amacının öğrencilerin kendilerine özgü bireysel olarak ilgi ve yeteneklerini tanıyıp anlamalarına ve geliştirmelerine olanak sağlamak olduğu;

- Öğretmenler kurulu, kendi okulunda yer alacak seçmeli derslerin çeşitlerini, zamanını ve programlarını öğrencilerin de isteklerini dikkate alarak çevre koşulları öğretmen durumu, eldeki araç ve gereçler ve diğer olanakları da göz önünde bulundurarak kararlaştırdığı,

- Bir seçmeli dersin uygulanabilmesi için en az 15 öğrencinin o dersi seçmesi gerektirdiği,

- Öğrenci sayısı 15'ten az olduğu takdirde o dersin uygulanıp uygulanmaması hakkında öğretmenler kurulunun karar verdiği,

- Bir okulun seçmeli derslerinin uygulanmasında, diğer okulların her türlü olanaklarından da yararlanır. Bir okulun bazı öğrenci grupları için seçmeli dersleri öğretmen, atölye ve öğrenci durumu elverişli olan diğer okullar içinde normal veya teksifi programlar hâlinde düzenlenir. Bununla ilgili olarak okullarca hazırlanacak öneriden en geniş ölçüde yararlanılacak şekilde millî eğitim müdürlüğünün başkanlığında ilgili okul müdürlerinden kurulu bir komisyon tarafından hazırlanır ve valiliğin onayı ile yürürlüğe konduğu,

- Öğretmenler kurulu Bakanlıkça kabul edilen bir seçmeli dersin programında, çevrenin özelliklerini ve okulun olanaklarını göz önünde bulundurarak dersin amaçlarına bağlı kalmak kaydıyla bazı konulara ağırlık vermek, bazılarını çıkarmak veya yenilerini eklemek gibi değişiklikleri yapabilir. Bu gibi değişiklikler hakkında değerlendirilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığına bilgi verdiği gibi kararlar alınmıştır (TTKB, 1974).

Bu kararlardan anlaşıldığı üzere; XV. Millî Eğitim Şurası'nda 6, 7 ve 8. sınıflarda seçmeli derslere işlerlik kazandırılması karar altına alınmıştır (TTKB, 1996).

XVI. Millî Eğitim Şura'sında, seçmeli derslerin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirici ana meslek alanlarını ve eğitim olanaklarını, mesleki teknik öğretim programlarını tanıtıcı özendirici bir biçimde düzenlenmesi gerektiği kararı alınmıştır (TTKB, 1999).

XVII. Millî Eğitim Şura'sında seçmeli derslerle ilgili olarak ilköğretimde seçmeli sayısı artırılmalıdır ve seçmeli beceri dersleri dışındaki dersler notla değerlendirilmelidir şeklinde kararlar alınmıştır (TTKB, 2006).

XVIII. Millî Eğitim Şura'sında ise isteyen anne ve babaların çocuklarının ahlaki ve manevi değerlerini geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla seçmeli din eğitimi verilebilmesi için düzenlemeler yapılmalıdır ve Millî Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversiteler arasında iş birliği yapılarak psikolojik danışma ve rehberlik lisans programı günün şartlarına uyarlanmalı; söz konusu programda alanın özelliklerine göre seçmeli derslere ağırlık verilmeli ve çeşitlendirilmelidir (TTKB, 2010).

c. Seçmeli Dersler Nasıl Seçiliyor?

Türk Millî Eğitim sisteminde seçmeli derslerle ilgili düzenlemeler Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı kararları çerçevesinde yürütülmektedir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının (TTKB), 14.7.2005 tarih ve 192 sayılı kararında; okullarda okutulacak seçmeli derslerin, öğretim yılı başında okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak öğretmenler kurulunca belirlenmesi ön görülmektedir (TTKB, 2005).

Seçmeli dersler genellikle zorunlu dersmiş gibi belirlenmektedir. Daha açık bir deyişle; sene başında idare öğrenciler adına düşünmekte ve hangi dersin alınmasının uygun olacağını belirlemektedir. Öğrenciler de idare tarafından kendileri adına belirlenen dersleri tercih etmektedirler. Öğretmen ya da idare öğrenci adına karar vermektedir. İdarenin ya da öğretmenin insiyatifine bırakılmış bir dersin “seçmeli ders” adı altında okutulması çok da makul değildir şeklinde görüş belirterek ders seçiminin yanlışlığını vurgulamışlardır (Eğitim-Bir-Sen, 2013).

Genel olarak baktığımızda seçmeli derslerin belirlenmesinde esasın öğrenci tercihi olmasına rağmen, son yapılan çalışmalarda okulların çoğunda uygulamada dersler okul yönetimi tarafından belirlenmiştir. Dahası okul yöneticileri bunu kendilerinde doğal bir hak olarak görmüşler ve öğrenci gelişimi adına en uygun olan tercihi yaptıklarını ifade etmişlerdir. Okulun ve öğretmen durumlarının imkânlarına göre belirlenen seçmeli dersler öğrencilere zorunlu olarak tercih ettirilmiştir. Bu konu çalışmamızda tartışma bölümünde ele alınmıştır.

2012-2013 eğitim öğretim yılında ortaokul 5. sınıflar ile orta öğretim 9. sınıflarda uygulanacak olan seçmeli derslerle ilgili 31.08.2012 tarih ve 12668 sayılı ve 2012/37 nolu Genelge, Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmıştır. Bu genelgeye göre öğrenci tercihleri dikkate alınarak en az on öğrencinin dersi tercih etmesi durumunda dersin açılması gerektiği belirtilmiştir. Eğitim Bir Sen (2013) yaptığı araştırmaya göre; derslerin belirlenmesinde öğrenci ve veli tercihlerinin daha az dikkate alındığı görülmüştür. Çalışma kapsamında okullarda seçmeli derslerin nasıl seçildiği konusunda üç farklı yöntemin takip edildiği belirtilmiştir. Bunlar;

- Çalışmaya katılan okulların birçoğunda seçmeli dersler doğrudan okul yönetimleri tarafından belirlenmiştir,
- Çalışmaya katılan bazı okullarda okul yönetimi ve öğretmenler seçmeli derslerin belirlenme sürecinde velileri ve öğrencileri yönlendirmişlerdir,
- Çalışmaya katılan okulların çok azında seçmeli dersler doğrudan öğrenciler tarafından belirlenmiştir. Okulların büyük bir kısmında seçmeli dersler doğrudan okul yönetimi tarafından belirlendiği belirtilmiştir (Eğitim-Bir-Sen, 2013).

Türkiye’de eğitimin niteliğini artırmak adına eğitim kurumlarında bazı aralıklarla

d. 6287 Sayılı Kanun (4+4+4) ve Seçmeli Dersler

6287 sayılı kanununun yani 4+4+4 eğitim sisteminin belki de en önemli katkılarından birisi de yaygın eğitim yoluyla öğretime imkan tanıyan seçmelik ders uygulamalarıdır. Çünkü günümüzde eğitimin mekan ve zamana bağlı olma zorunluluğunu savunmak kolay değildir. Herkesi belli süreçlerden geçirerek şablonize etmek, modernizmin vatandaşı eğitimle hizaya sokma alışkanlığının yansımasıdır. Günümüz eğitim sistemleri, “kim neyi ne zaman öğrenmek isterse”, bu talebe cevap vermenin yollarını aramaktadır. Eğitimde uzaktan eğitim, e-learning, b-learning gibi alternatif eğitim uygulamalarının tartışıldığı bir ortamda, herkese aynı programı uygulamayı savunmak güçtür. Kaldı ki bugün bireyin okul dışında edindiği bilgi ve becerileri sertifikalandırarak, onu okulda bildiği konu veya derslerden muaf tutarak erken mezuniyetine imkan vermek gibi esnek uygulamalar tartışılmaktadır (Akpınar ve diğerleri, 2012).

e. 6287 Sayılı Kanunun (4+4+4) Öncesi ve Sonrası Seçmeli Derslerde Meydana Gelen Değişiklikler

2012-2013 Eğitim öğretim yılından başlamak üzere MEB eğitim sisteminde bazı değişiklikler yapmıştır. Bunlardan bir tanesi de seçmeli derslerdeki değişikliktir. MEB 4+4+4 reformu öncesi 10 adet olan seçmeli derslere, yeni dersler eklemiş ve bu sayıyı 21’e çıkarmıştır. Kanunun kabulünden sonra MEB, kanunca konulan derslerin haftalık ders çizelgelerine eklenmesi ve daha esnek bir eğitim sistemi oluşturulması için çalışmalar başlatmıştır.

TTKB’nın 25/06/2012 tarih 69 sayılı kararı ile ortaokullarda 6 alanda 21 seçmeli ders tanımlanmıştır. TTKB tarafından alınan kararlarla birlikte 2012-2013 eğitim-öğretim yılında seçmeli dersler uygulanmaya başlanmıştır. Bu kararlar ile 6287 sayılı kanun (4+4+4) öncesinde ortaokullarda tanımlı olan seçmeli ders uygulaması, seçenekleri artırılarak beşinci sınıfta başlamıştır. Zorunlu eğitimin 3 kademeye ayrılması ile birlikte, daha önce ilköğretim 6, 7 ve 8. sınıflarında

okutulması öngörülen seçmeli derslerin hem sayısı artırılmış (10'dan 21'e çıkarılmış) hem de içerikleri büyük oranda değiştirilmiş ve zenginleştirilmiştir (TTKB, 2012).

Seçmeli dersler oldukça kapsamlı ve öğrencilerin farklı ilgilerini öne çıkarmaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Kademeli geçişle birlikte imam hatip ortaokulları yeniden açılmış ve bu okulların 5. sınıfında öğrenim gören öğrencilere de seçmeli dersleri tercih etme imkânı getirilmiştir. İmam hatip ortaokullarının 5. sınıflarına konulan seçmeli derslerin sayısı diğer ortaokullarda okutulan seçmeli derslerden daha azdır. Diğer ortaokullarda seçmeli ders sayısı 21 iken bu sayı imam hatip ortaokullarında 18 olarak belirlenmiştir (TTKB, 2012). Seçmeli derslerde Reform öncesi ve sonrası yapılan değişiklikler incelenecek olursa, seçmeli dersler konusundaki yönelim ortaya konulabilecektir.

f. 6287 Sayılı Kanun (4+4+4) Sonrası Seçmeli Derslere İlişkin Değerlendirme

Eğitim-Bir-Sen'in (2013) izleme raporuna göre: Son değişiklikle getirilen seçmeli ders uygulaması olumlu karşılanmıştır. Özellikle en fazla seçmeli derslerden olan Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in Hayatı ve Temel Dini Bilgiler derslerinin konulması, veliler tarafından olumlu karşılandığı ve bu derslerin seçilmesinde veliler aktif rol oynamışlardır. Eğitimde demokratik taleplerin karşılanması adına seçmeli dersler önemli bir adım olmuştur. Buna ilaveten, matematik uygulamaları ve yabancı dil dersleri en çok seçilen ve talep edilen dersler olmuştur. Öte yandan, din eğitimi dışındaki seçmeli dersler, genellikle veli ve öğrencinin tercihinden ziyade, öğretmen ve altyapı eksiklikleri dolayısıyla okulun yönlendirmesi ile belirlenmiştir. Ayrıca okullar, derslik oluşturmak için tüm imkânlarını kullanmışlardır. Kimi okullar önceden derslik olarak kullanılmayan yerleri (koridor, kantin, depo, müdür ve müdür yardımcısı odası vb.) dersliğe çevirmiştir. Seçmeli derslerle ilgili en önemli problemin öğretmen açığı olduğu ifade edilmiştir. Öğretmen açığı, genellikle ücretli öğretmenler ile karşılanmıştır. Katılımcıların çoğu, seçmeli derslerde not verilmemesi uygulamasını önemli bir sorun olarak tanımlamışlardır. Bu uygulamanın, öğrencilerin seçmeli derslere önem vermemesine, dersleri ciddiye almamasına neden olduğu belirtilmiştir. Bazı katılımcılar ise, seçmeli dersleri not ile

değerlendirmenin uygun olmadığını ve seçmeli ders mantığına aykırı olduğunu belirtmişlerdir (Eğitim Bir Sen, 2013).

g. 2012' de Yeni Seçmeli Derslerin Seçimi

Yeni eğitim sisteminin aniden gelmesi bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Zaman gazetesinde yer alan bir habere göre okullarda seçmeli ders seçiminde sıkıntıların devam ettiği belirtilmiş olup; velilerin çoğu, Kur'an ve siyer dersi almak için gittikleri okullardan seçmeden döndüklerini ifade etmişlerdir. Okul müdürleri de ek süre verilirse mağduriyetin ortadan kalkabileceğini dile getirmişlerdir. MEB ise seçmeli Kur'an ve siyer dersleriyle ilgili öğrenci ile velilerin okul yöneticileri tarafından yanlış yönlendirildiği iddialarına karşı genelge yayımlamıştır. Genelgede, okul yönetimlerinin hangi seçmeli derslerin okutulacağına dair herhangi bir belirleme yapmamaları istenmiştir. (Zaman Gazetesi, 2011).

5 bölümde 20 seçmeli dersin olması öğrencilerin kişisel gelişimlerine artı yönde etkileyeceği gerçeğiyle buna imkan sağlanamaması durumunda aynı pozisyonun dezavantaja dönüşeceği gerçeğiyle karşı karşıya kalınmıştır.

h. İlgili Araştırmalar

4+4+4 sisteminin ve Din, Değerler ve Ahlak alanındaki seçmeli derslerin 2012 yılı itibariyle uygulanmaya başlaması sebebiyle yeterince çalışma yapılmamasına rağmen yapılan çalışmalar ve içerikleri aşağıda belirtilmiştir:

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın 2008'de yaptığı "Seçmeli Derslerin Seçim Kriterlerinin Değerlendirilmesi Araştırması"nda okulun imkânlarının önem kazandığı, ilköğretim okullarında en fazla okutulan seçmeli dersin Bilişim Teknolojileri dersi olduğu, sınıf öğretmenlerinin seçmeli derslerle ilgili olarak branş öğretmenlerine göre daha çok sorunlar yaşadıkları ve buna bağlı olarak hizmet içi eğitim kurslarına daha çok rağbet ettikleri, seçmeli dersler hakkında öğrencilerin ve velilerin az bilgilendirildikleri sonuçlarına ulaşmışlardır.

Bilge Sonay Taş'ın (2004) "İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıflar Seçmeli Ders Programlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi"

adlı araştırmasında; okutulan seçmeli derslerin öğretmenler ve okul idaresi kurulu tarafından belirlendiği görülmüştür. Çalışma, bu okullardaki seçmeli derslere giren öğretmenler ile 8. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Genel olarak seçmeli derslerin öğrenciler için gerekli ve yararlı olduğu ifade edilmiştir. Öğretmen ve öğrenciler yeterli olanaklar sağlanır ise bu derslerin öğrenciler tarafından seçilmesi gerektiğini düşünmektedir. Araştırmaya katılanlara göre seçmeli dersler genel olarak verimli yürütülememektedir. Seçmeli derslerin verimli yürütülmemesinin en önemli nedenleri -öğretmenlere göre- ; seçmeli ders anlayış ve felsefesinin anlaşılabilmesi, öğrencilerin istemedikleri dersleri alması ve öğrencilerin seçmeli dersleri ciddiye almamalarıdır. En önemli nedenler öğrencilere göre ise öğrencilerin seçmeli dersleri ciddiye almaması, istemedikleri seçmeli dersleri almaları ve dersi o alanda yetersiz öğretmenlerin vermesidir. Öğretmenler seçmeli dersler programı amaçlarının daha çok bilgi kazandırmaya yönelik olduğu; uygulamaya ve beceri kazandırmaya ilişkin amaçların yetersiz olduğu görüşündedir. Öğretmenlere göre seçmeli derslerle ilgili çeşitli etkinlikler ilköğretim okullarında bazen düzenlenmektedir. Öğrenciler ise genel olarak bu tür etkinliklerin düzenlenmediğini düşünmektedir. Araştırmada öğretmenlerin çoğunluğu okuttuğu dersle ilgili yeterli bilgiye sahip olduğunu ve bir anlamda bir sorun yaşamadığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin okuttukları seçmeli ders programına ilişkin verdikleri yanıtlar program ile çelişmektedir. Buradan öğretmenlerin okuttukları seçmeli derslerle ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Seçmeli dersler programında yenileşme ve gelişme çalışmalarına ihtiyaç duyulduğu da belirlenmiştir. Öğretmenler seçmeli dersler içeriğinde gereksiz ayrıntılar bulunduğunu ve içeriğin güncelleştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Son olarak öğretmen ve öğrenciler çoğunlukla seçmeli derslerde kullanılacak yazılı kaynakların yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Hasan Meydan'ın (2013) "Din, Ahlak ve Değerler Alanı Seçmeli Derslerinin Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi" adlı araştırması Zonguldak il merkezinde ortaokul ve lisede okuyan 5 ve 9. sınıf öğrencilerinden 340'ıyla yapılan anket çalışmasından oluşmaktadır. Çalışma sonucuna göre Öğrencilerin ailelerinin gelir ve eğitim durumu ile din, ahlak ve değerler seçmeli derslerine karşı tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar oluşmadığı tespit edilmiştir. Öğrenciler din, ahlak ve değerler alanı seçmeli derslerini büyük oranda kendi ilgi ve

istekleri doğrultusunda seçmişlerdir. Bir yıllık öğrenim süresi sonucunda öğrencilerin derslerden ve ders içeriklerinden memnuniyet durumları dersi kendi ilgi ve merakı doğrultusunda tercih etme ve dersten beklentilerdeki oranlardan daha aşağıda gerçekleştiği görülmüştür. Almış olduğu seçmeli ders yerine başka bir ders almış olmayı isteme düzeyi ise oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

İlim Kültür Eğitim Derneği (İLKE)'nin (2013) “Yeni Eğitim Sisteminde Seçmeli Din Dersleri (İmkanlar, Fırsatlar, Aktörler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri)” araştırma raporunda İstanbul’da 5 ortaokulda 5. sınıf 40 öğrenci, 4 lisede 9.sınıf 31 kişi, 25 öğretmen ve 25 öğrenci ile 43 saat süren mülakat görüşmeleri değerlendirilmiştir. Araştırma raporunda elde edilen verilere göre

Ensar Vakfı Değerler Eğitimi Merkezi'nin (2013) “Seçmeli Din Eğitimi Dersleri İnceleme ve Değerlendirme Raporu (Temel Dini Bilgiler, Hz. Muhammed’in Hayatı, Kur’an-ı Kerim)”nda seçmeli din derslerinin, din eğitimi açısından önemli bir boşluğu dolduracağına düşünülmesi ortaya çıkmıştır. Ayrıca derslerin seçilmesinde aile yapıları temel faktör olmuştur. Okullarda DKAB derslerinin varlığı ve çocukların Kuran Kurslarına giderek eksiklerini kapattıklarını düşünme dersin seçilmeme yönünde belirtilen sebeplerin başında gelmektedir. Seçmeli dersler hakkında öğrencilerin aileler tarafından bilgilendirildiği fakat bazı okullarda hiçbir bilgilendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca derslerin seçimine dair bilinmesi gereken konuların bu dersleri alan öğrenciler tarafından yeteri kadar bilinmemesidir. İlk yıl din derslerinden birini alan öğrencilerin önemli bir kısmı, bir sonraki yıl aynı dersi seçme hakkının olup olmadığını bilmediği görülmüştür. Ders bazında yapılan incelemede Hz. Muhammed’in Hayatı dersinde programda olmayan Hz. Peygamber’in savaşlarının ve uyguladığı stratejilerin öğrenciler tarafından merak edilmesidir. Temel dini bilgiler dersinin DKAB dersiyle olan benzerliğinde öğrencilerde derse karşı ilgisizliğe neden olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenci ve öğretmenler DKAB dersinde görülen konuların benzer bir şekilde temel dini bilgiler dersinde de görülüyor olmasının sıkıcı bir tablo yarattığını, hatta dersin bu hâliyle kalması durumunda bu dersin DKAB dersi gibi algılanarak zamanla önemini yitireceği ve gereksiz bir ders olarak algılanacağı konusunda uyarılar yapmışlardır. Bununla birlikte öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının doğru tespit edilememesi, dersin hayatla ilişkilendirilmemesi, ders süresinin yetersizliği, dersin uygulama boyutu için

yeterli fiziki şartların olmaması, öğretmenlerin derse gereken önemi vermemeleri gibi etkenlerin de öğrencilerde derse yönelik beklentileri düşürdüğü tespit edilmiştir.

C. DİN AHLAK VE DEĞERLER ALANI

Günümüzde örgün genel eğitim sistemi içerisinde din eğitim-öğretimi mesleki eğitimin yanında dördüncü sınıftan on ikinci sınıfa kadar zorunlu müfredatın bir parçası olarak okutulan din kültürü ve ahlak bilgisi (DKAB) dersi ve eğitim sistemimiz için çok yeni bir olgu olan din, ahlak ve değerler alanı seçmeli dersleri ile yer bulmaktadır. Eğitim sistemimizdeki her iki din eğitim- öğretilimi kanalı yasal olarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve Türkiye'nin tarafı olduğu uluslar arası anlaşmalara dayanmaktadır⁷ . Anayasa'da yer alan "Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır." ifadesi DKAB dersine; hemen devamında gelen " Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır" ifadesi ise din, ahlak ve değerler alanı derslerine dayanak oluşturmaktadır (Akt: Meydan, 2013).

a. Kur'an-ı Kerim

Ortaokul ve imam hatip liseleri ile ortaöğretim için ayrı yayınlanan Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programları dersin önem ve gerekçelerinin açıklandığı giriş bölümü, genel amaçlar, programın uygulanmasına ilişkin ilke ve açıklamalar ve ölçme ve değerlendirmeye ilişkin ilkeler açısından birebir aynıdır. Dersin öneminin ve gerekliliğinin açıklandığı girişte Müslümanın günlük hayatında İslam'ı yaşayabilmesi için Kur'an-ı Kerimi gerek lafız gerekse mana yönünden doğru öğrenmesinin gerekliliğine vurgu yapılarak ders temellendirilmektedir. Beş madde şeklinde verilen dersin genel amaçlarını son madde özetler niteliktedir: "Öğrencilerin... Kur'an-ı Kerim'i severek ve isteyerek okuma, anlama ve ezberlemeleri amaçlanmaktadır." Toplamda dokuz maddeden oluşan dersin uygulanmasına ilişkin ilke ve açıklamalar arasında dersin öğrencilere sevdirilerek öğrenciyi düşünmeye, anlamaya sevk ederek işlenmesinin ikişer madde ile

tekrarlanarak (dersi sevdirek işleme 4 ve 8. maddeler; düşünmeye, anlamaya sevk etme 5 ve 7. maddeler) vurgulanması dikkat çekicidir. Hem genel amaçlarda hem de ilke ve açıklamalarda kendine yer bulun bu vurgu Kur'an-ı Kerim öğretiminde sevginin ve Müslümanın hayatında O'nu lafızlardan hayata aktarmanın önemi düşünüldüğünde der sin temel gerekçeleri açısından isabetli görülmektedir. Ders konuları Kur'an-ı Kerim ve içeriği hakkında bilgilerin verildiği Kur'an-ı Kerim ve Mesajı (tüm sınıflarda Kur'an-ı Kerimi Tanıyalım ünitesi olarak yer almakta) ve Kur'an okuma çalışmalarını içeren Kur'an-ı Kerimi Okuma ve Ezberleme öğrenme alanlarından (beşinci sınıfta Kur'an –ı Kerim Okumaya Giriş diğer sınıflarda Kur'an-ı Kerimi Güzel Okuma ünitesi olarak yer almaktadır) oluşmaktadır.

b. Hz. Muhammed'in Hayatı

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Hz. Muhammed'in Hayatı Dersi Öğretim Programı ile Ortaöğretim Hz. Muhammed'in Hayatı Dersleri Öğretim Programı giriş, genel amaçlar, uygulamaya ilişkin ilke ve açıklamalar ve ölçme değerlendirme ilkeleri açısından aynıdır. Hz. Muhammed'in tüm insanlığın istifade edebileceği örnek bir yaşam modeli olduğu, bu modelden insanlığın istifadesinin onu tanımaya bağlı olduğu gerçeğinden hareketle dersin temellendirmesi yapılmıştır. Derste Hz. Peygamberin hayatının tematik bir yaklaşımla sunulduğu belirtilmiş ve konuların işlenmesinde ayet ve hadislerden azami ölçüde istifade edilmesi istenmiştir. Dersin içeriği her yıl için Hz. Peygamberin hayatını kronolojik bir şekilde ele alan birinci ünite (Hz. Muhammed'in Hayat Hikâyesini Hatırlayalım) ve ardından O'nun hayatının ahlaki ve sosyal boyutlarını tematik bir yaklaşımla ele alan beş üniteden oluşturulmuştur.

c. Temel Dini Bilgiler

Ortaokul Temel Dini Bilgiler Dersi Öğretim Programı¹⁴ ve Ortaöğretim Temel Dini Bilgiler Dersi Öğretim Programı de aynı giriş, genel amaçlar, uygulama ilke ve açıklamaları ve ölçme değerlendirme ilkelerine sahiptir. Girişte dersin temellendirilmesi "Dinin temel kaynaklarından yalın ve doğru biçimde öğrenilmesi, toplumun inanç ve ibadet birlikteliğinin sağlanması açısından büyük önem taşır." ifadeleriyle yapılmaktadır. Genel amaçlarda ise ders aracılığıyla öğrencilerin

İslam'ın dört boyutunu bilmeleri/kavramalarının amaçlandığı anlaşılmaktadır: evrene ve hayata bakış, inanç esasları, ibadetler ve uygulamaları, temel ahlak kuralları ve toplumsal ilkeler. Temel Dini Bilgiler ders içeriği ortaokul ve liseler için ikişer yıllık olarak planlanmıştır. Öğrenci dersi ortaokul veya lisenin herhangi bir sınıfında iki defa alabilmektedir. Gerek ortaokul gerekse lisede yer alan dersin içeriği İslam dininin inanç, ibadet, ahlak, kültür ve medeniyet, evren ve hayata yüklediği anlam, sosyal konulara bakışına dair ünitelerle şekillendirilmiştir.

D. SEÇMELİ DERSLERİN KRİTERLERİ

DERSLER			SINIFLAR			
			5	6	7	8
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)	2	2	2	2
		Hz. Muhammed'in Hayatı (4)	2	2	2	2
		Temel Dinî Bilgiler (2)	2	2	2	2
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)	2	2		
		Yazartık ve Yazma Becerileri (4)	2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)	2	2	2	2
		İletişim ve Sunum Becerileri (1)			2	2
	Yabancı Dil	Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) (4)	2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)	2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)	2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)			2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (4)	2	2	2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Müzik (4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)	2	2		
		Zekâ Oyunları (4)	2	2	2	2
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)		2	2	
		Medya Okuryazarlığı (1)			2	2
		Hukuk ve Adalet (1)		2	2	
Düşünme Eğitimi (2)				2	2	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı			8	8	8	8

2012 itibariyle Seçmeli Derslere ait tablo

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere 5-8. sınıflarda seçilebilecek seçmeli derslere ait ders saati ve seçme dönemleri kriter olarak belirtilmiştir.

E. DİN, AHLAK VE DEĞERLER ALANINDAKİ SEÇMELİ DERSLERİN KRİTERLERİ

Genel olarak baktığımızda Din, ahlak ve değerler alanı seçmeli derslerinin tüm programlarında amaç- kazanım uygunluğu, süreç değerlendirmesi, ölçme araçlarında çeşitlilik, öz değerlendirme, bireysel farklılıklar gibi eğitim alanında genel kabul gören veya yapılandırmacı yaklaşıma uygun ölçme-değerlendirme ilkeleri önerilmektedir. Tüm derslerin uygulama ilke ve açıklamaları arasında dersin işlenişinde görsel, işitsel öğrenme araçlarının kullanılması; öğrenci merkezli yöntemlerin tercih edilmesi; konuların kolaylaştırılarak ve sevdirilerek öğretilmesi ve ayet ve hadislerden bolca istifade ederek ve bunların bir bütünlük içinde anlaşılmasına yönelik ders işlenmesine vurgu yapılmaktadır. Bu durum derslerin işlenişinde yeni eğitim anlayışlarından ve eğitim teknolojilerinden istifadeye ve dinin

tüm inananlarını birleştiren ana kaynaklarından öğrenilmesine önem verildiğini göstermektedir.

Özellikle Din, ahlak ve değerler alanı dersleri eğitim sistemimizde kültür ve bilgi temelli din öğretimi yanında seçmeli olarak yer bulan ve dinin inanma ve uygulamayı da içeren boyutlarını da haiz olan/olması beklenen ilk tecrübe olması nedeniyle önemlidir. Bu nedenle bu derslerin planlama, uygulama ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin bilimsel yöntemlerle ele alınarak iyileştirmelerin yapılması gerekecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

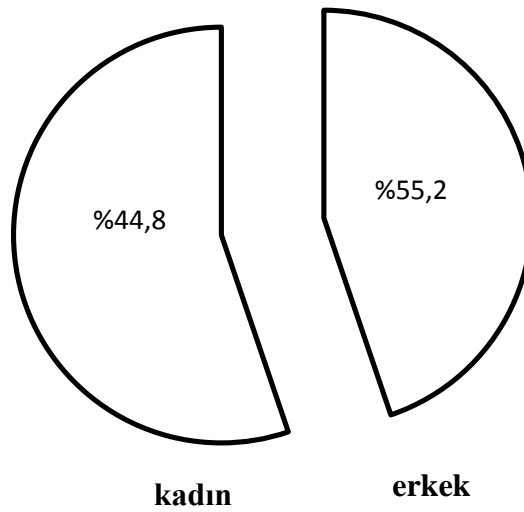
ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ DİN, AHLAK ve DEĞERLER ALANINDAKİ SEÇMELİ DERSLERİN ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE PROGRAM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Denizli Yatılı Bölge Ortaokulları Örneği)

BULGULAR ve YORUMLAR

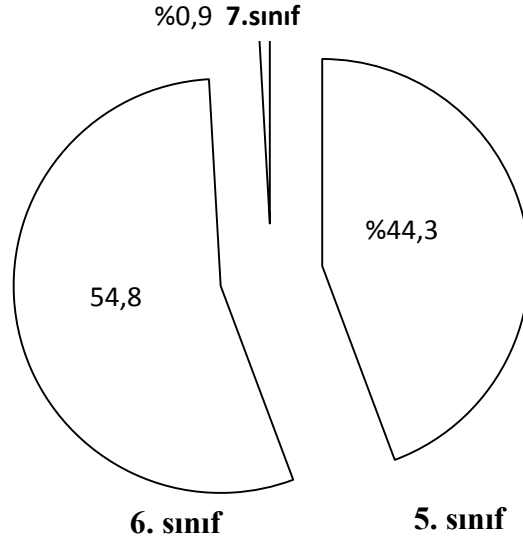
Yatılı Bölge Ortaokullardaki Öğrencilere Ait Bilgiler

Araştırmamızın ideal evrenini Denizli il merkezinde 2014-2015 öğretim yılında Din, Ahlak ve Değerler alanı seçmeli derslerini okuyan yaklaşık 5000 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulamanın gerçekleştirildiği üç yatılı bölge ortaokulunda din, ahlak ve değerler seçmeli derslerini yaklaşık 237 öğrenci okumuştur. Bu öğrencilerden kendilerine ulaşılabilen ve sağlıklı veri alınabilen 230 öğrenci araştırmamızın örneklemini oluşturmaktadır. Örneklemimizde yer alan öğrencilerin % 55,2'si erkek; % 44,8'i kızdır. Öğrencilerin % 44,3'ü ortaokul (beşinci sınıf) % 54'8'i ortaokul (altıncı Sınıf) ve % ,9'u ortaokul (yedinci sınıf) öğrencisidir. Örneklemin özelliklerine ilişkin bilgiler Grafik 1 ve Grafik 2'de sunulduğu gibidir.

Grafik 1: Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

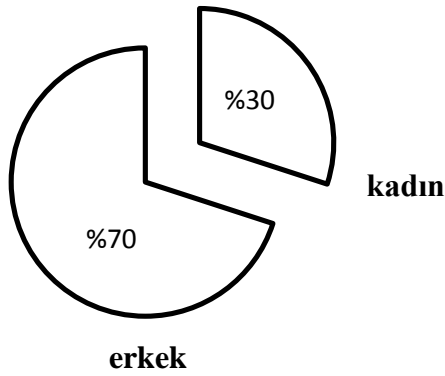
Grafik 2: Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre dağılımı

Yatılı Bölge Ortaokullardaki Öğretmenlere Ait Bilgiler

Örnekleminizde yer alan okullarda 4'ü Diyanet'e bağlı çalışan olmakla birlikte geri kalan 6 kişi branşında öğretmendir. Yapmış olduğumuz anket soru ve sonuçları aşağıdaki tablolardaki gibidir.

Grafik 3: Cinsiyet

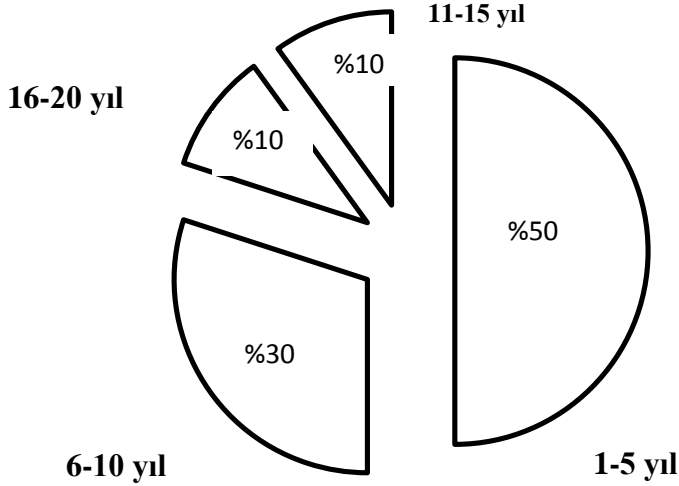
Anketimize katılan bayan öğretmen %30 iken erkek öğretmen sayısı %70'tir.

Grafik 4: Okulun Yerleşim Yeri

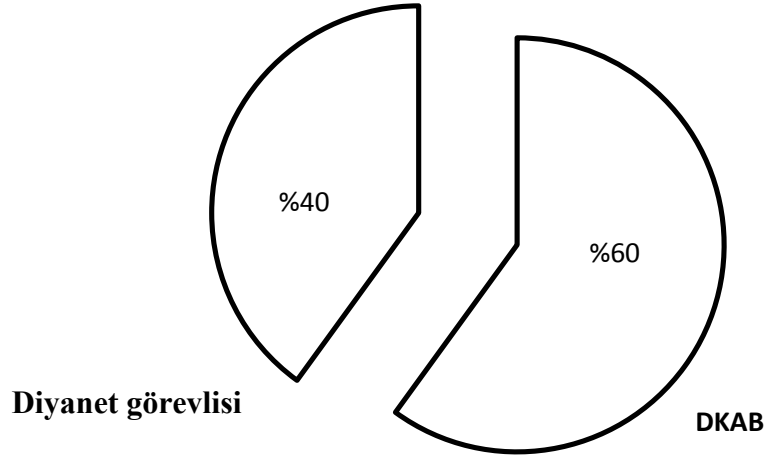
Okullardan ikisi ilçe merkezi biri köyde olması sebebiyle öğretmenlerin %90'ı ilçe merkezinde %10'u köyde çalışmaktadır. Seçmeli derslerin daha verimli işlenebilmesi için imkân dâhilleri dışında bu durum herhangi bir özellik arz etmemektedir.

Grafik 5: Öğretmenlikteki Kıdeminiz

Çalışma süresi öğretmenin verimliliğini ve istekliliğini artıracığından analize baktığımızda en genç grup %80 şeklindedir. On yıl ve üzeri %20 şeklindedir.

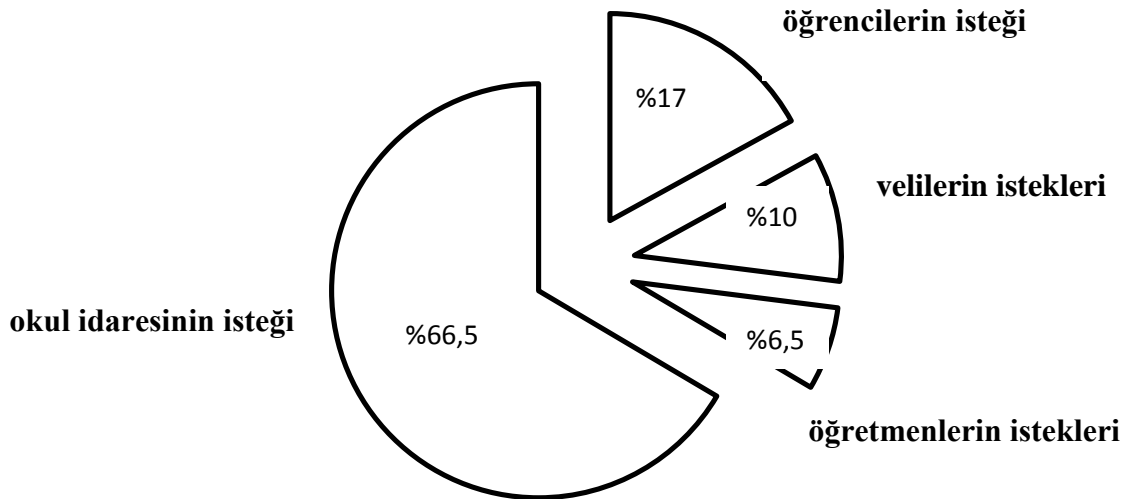
Grafik 6: Branşınız

Branşında olmayan fakat alanına yine de uygun olan %40'lık dilim dışında %60 branş bazında çalışan öğretmenlerle karşılaşıyoruz.

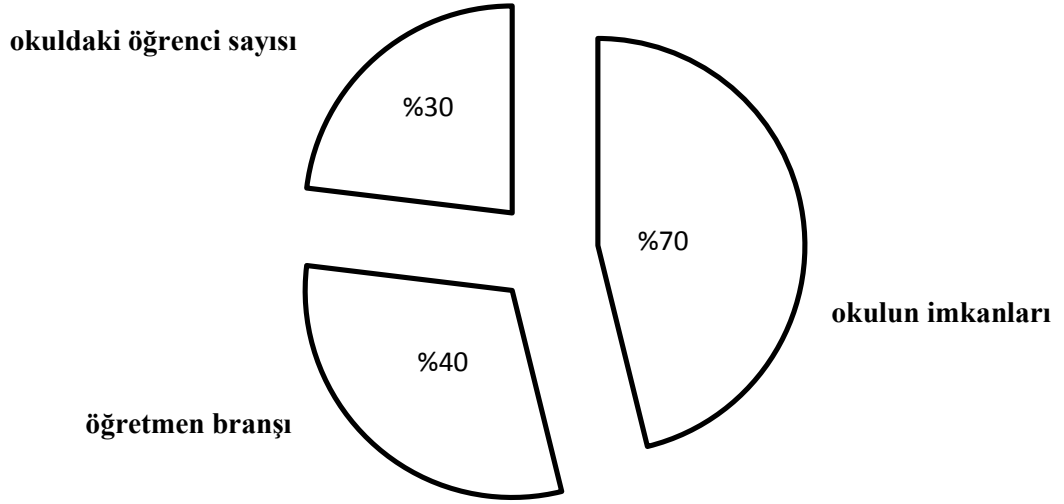
Yatılı Bölge Ortaokullarındaki Öğretmen ve Öğrencilere Ait Anket Maddelerinin Karşılıklı Olarak Değerlendirilmesi

Grafik 7: Seçmeli Dersler Nasıl Seçiliyor (öğrenciler)

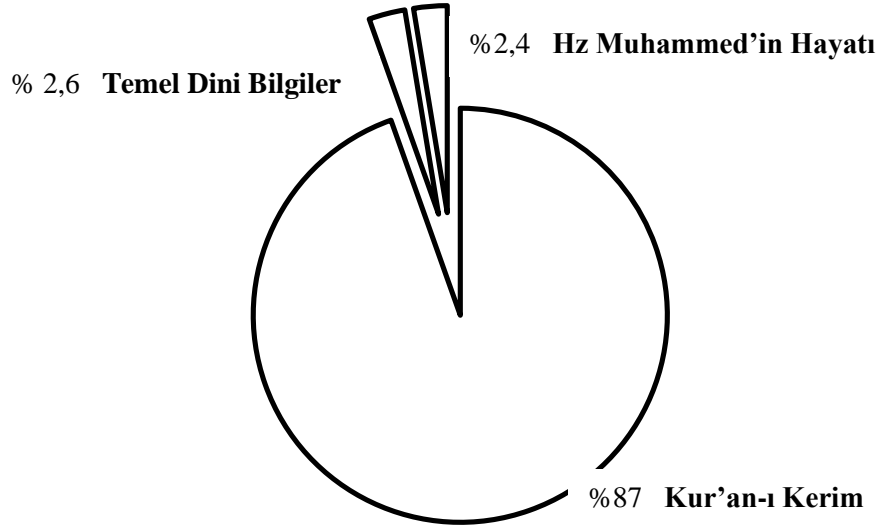
Örnekleminizde yer alan Seçmeli Dersler nasıl seçiliyor sorusuna öğrencilerin % 17,0'si öğrencilerin isteği cevabını, %10'u velilerin isteği, %6,5'i öğretmenlerin istekleri cevabını verirken en çok yüzdelik dilimine sahip okul idaresinin isteği %66,5 olarak yer almaktadır. Buradan da anlaşıldığı gibi öğrenciler seçmeli dersleri özgür iradeleriyle seçmemektedir. Bu durum her ne kadar okulun öğretmen potansiyeli veya dersliklerle alakalı olsa da “seçmeli ders” tabiri öğrencinin seçim hakkına bırakılmalıdır.

Grafik 8: Seçmeli Dersler Nasıl Seçiliyor (öğretmenler)

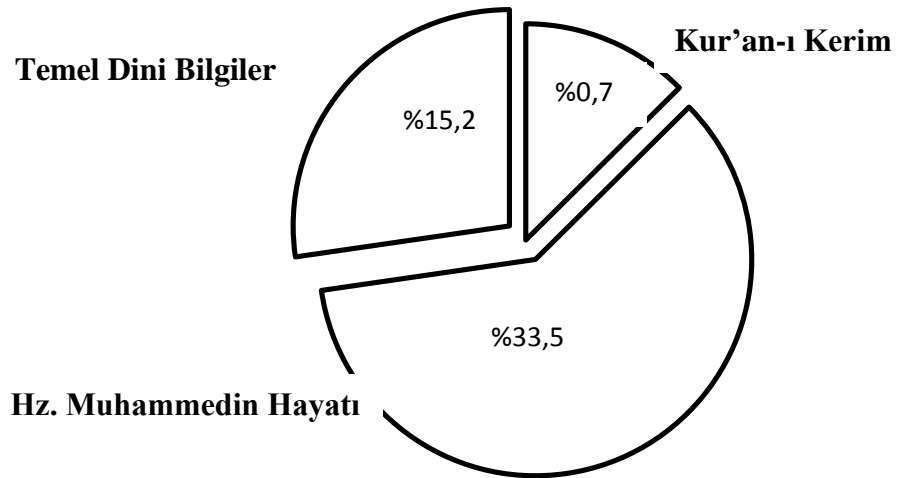
“Seçmeli dersler nasıl seçiliyor” sorusuna derecelendirme usulü cevap veren öğretmenler çoğunlukla (%70) ‘okulun imkanları’ cevabını vermiştir. Ardından ‘öğretmen branşı (%40)ve Okuldaki öğrenci sayısı (%30)’ cevapları gelmektedir.

Grafik 9: Beşinci sınıfta hangi dersi seçtiniz

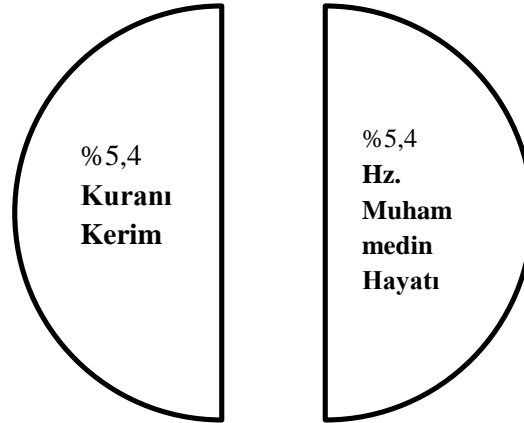
Örnekleminizde öğrencilerimizin sınıf düzeyine göre Seçmeli Din Derslerini seçmeleri hem ilgiyi hem de yeteneği ortaya çıkarma konusunda oldukça önemlidir. Bu alanda %87 ile ilk sırayı alan Kuranı Kerim dersi takibinde %2,6 ile Temel Dini Bilgiler ve aynı oranda %2,4 ile Hz. Muhammed'in Hayatı dersi yer almaktadır. Bu durum bize seçmeli din derslerine talebin yoğun olduğunu göstermektedir. Yoğunlaşmanın özellikle Kuranı Kerim dersine olması Kuran Kurslarının yeterliliğini sorgulama olabileceği gibi öğrencinin dinini daha iyi öğrenmesine katkı sağlayacağından teşvik edilmiş olabileceği akla gelmektedir.

Grafik 10: Altıncı sınıfta hangi dersi seçtiniz

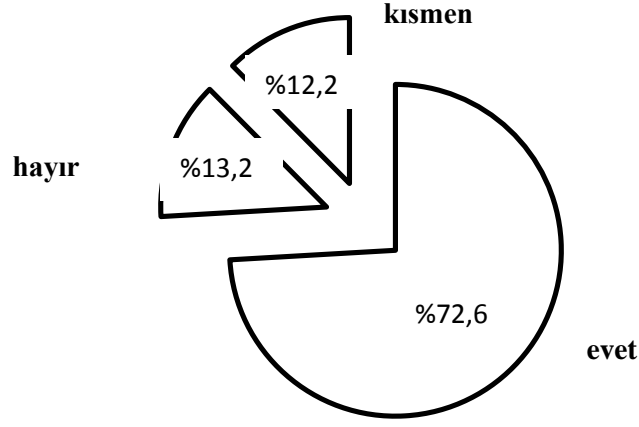
Beşinci sınıfta seçmeli din derslerinden herhangi birini gören öğrenci altıncı sınıfa daha hazırlıklı olarak başlayıp öğretmenine ve idarecisine durumu bildireceğinden önem arz etmektedir. Aynı şekilde yıl boyunca öğrenciyi gözlemleyen öğretmenler de bir dahaki yıla ona uygun ders seçimine yönlendirebileceğini görmekteyiz. Bu durumda seçim yapmayan öğrenci sayısındaki artış göze çarpmaktadır. Bu oran %44,3'tür. Kuranı Kerim dersinin %7,0'ye düşmesi düşündürücü bir durumdur. Çünkü beşinci sınıfta müfredata göre Kuran okumayı öğrenen öğrenci altıncı sınıfta tecvit konularına geçmektedir. Bu da öğrencilerin aynı seçmeli dersi kaç yıl seçebileceği hakkında ya eksik bilgilendirme olduğunu ya da dersi öğrendiğini sanması/ dersten sıkılması gibi sebeplerden kaynaklandığını göstermektedir. Hz Muhammed'in Hayatı dersi bu sınıf düzeyinde en çok seçilen ders olurken yüzdeleri %33,5'tir. Son olarak Temel Dini Bilgiler dersi %5,2 ile son sırada yer almaktadır.

Grafik 11: Yedinci sınıfta hangi dersi seçtiniz

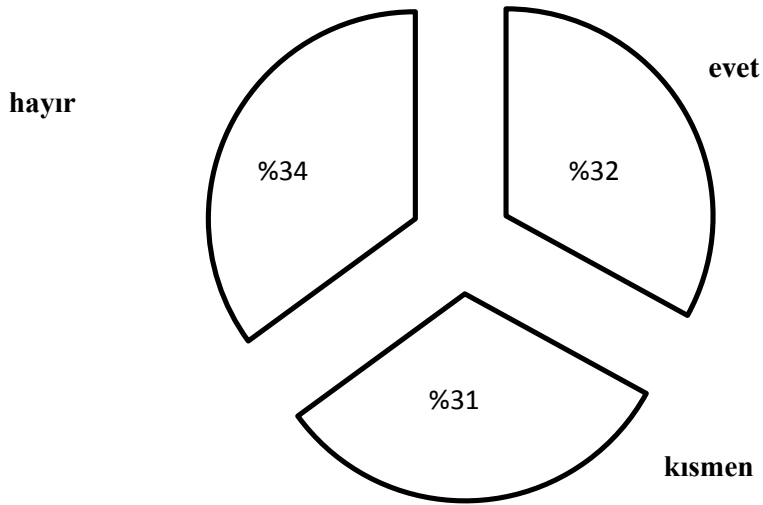
Yedinci sınıfta ders seçimi yapmayan 210 öğrenci dikkat çekmektedir. Geri kalanlara %50 olarak Kuranı Kerim ve Hz Muhammed'in Hayatı adlı derslere yönelmektedir. Bu da akla öğrenci öğretmen ilişkisini getirmektedir. Ayrıca Seçmeli Din derslerinin işlenişini, idarenin etkisini ve öğretmenin yönlendirmesini yeniden gündeme getirip çözüm önerileri için çalışma yapılmasını gerektirmektedir.

Grafik 12: Seçmeli dersler için önceden bilgilendirildim

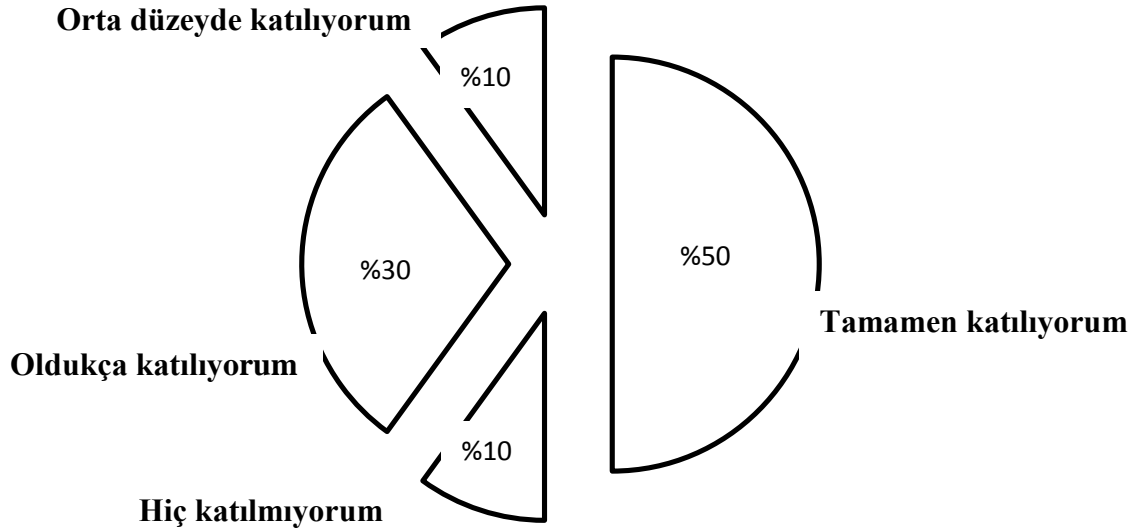
Örnekleminizde öğrencilerin Seçmeli derslere bakışını öğrenmek için yer verdiğimiz “Seçmeli dersler için önceden bilgilendirildim” sorusuna ise %72,6 ile evet ile cevap verilmişken %13,9 ile kısmen, %12,2 ile de hayır cevabı verilmiştir. Bu durum da bize öğrencilerin dersler hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Bu bilgilendirmenin öğrenciler ve öğretmenler üzerinde yaptığımız gözlemlere göre ailenin yönlendirip teşvikte bulunması veya Kuran Kurslarında gördükleri, duydukları bilgiler olması çoğunlukta olup okul tarafından verilen bilimsel bilgilendirmenin çok az olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 13: Seçmeli derslerde yeterince etkinlik yapılmaktadır (öğrenciler)

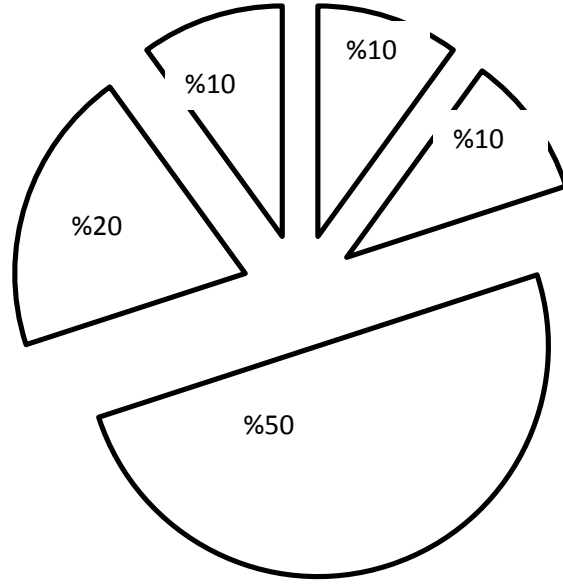
Öğrencilere genel olarak sorduğumuz Seçmeli derslerde yeterince etkinlik yapılmaktadır sorusu dersin öğrencinin dikkatini çekip çekmediğini öğrenmek içindir. Bu durumda %32 ile evet cevabı, %31 kısmen cevabı ve %34 ile hayır cevabı verilmiştir. Sonuç seçmeli derslerin neden giderek daha az ilgi çektiğini açıklamaktadır. Dersin cazibesini artırmak ve verimli hale getirebilmek için müfredat çalışmasıyla birlikte öğretmenleri yetiştirici hizmet içi eğitim seminerleri verilmesi faydalı olacaktır.

Grafik 14: Seçmeli derslerde yeterince uygulama/etkinlik yapılmaktadır (öğretmenler)

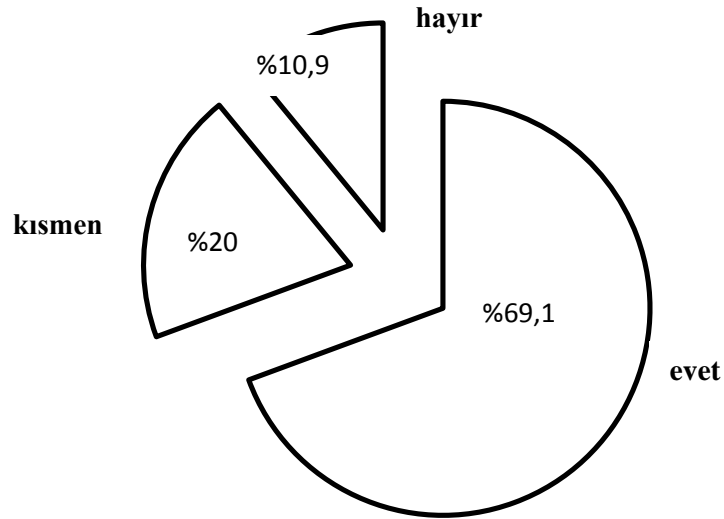
Ortak sorularımızdan olan ve ortada bir sorun olduğunu belirten “Seçmeli derslerde yeterince uygulama/etkinlik yapılmaktadır” sorusuna öğretmen ve öğrencilerimizin zıt yönde cevap vermeleri hatta öğretmenlerimizin %50 si “tamamen katılmıyorum” diyerek bir kez daha öğretmen merkezli ders şekliyle ders işlendiğini kanıtlamışlardır. Durumun diğer bir dezavantaj yönü ise öğretmenlerimizin bu durumun farkında olmayışları bu yüzden de sorunun çözümü için herhangi bir çalışma yapılamayıştır. Bu sorunun çözümü için öğrenciden geri dönüt alınması en doğru yol olacaktır.

Grafik 15: Seçmeli dersler verimli yürütülmektedir (öğretmenler)

Yine ortak sorulan sorularımızdan olan “Seçmeli dersler verimli yürütülmektedir” sorusuna öğrencilerimiz büyük çoğunluğu “kısmen” derken aynen paralelde öğretmenlerimiz de büyük çoğunluğu “orta düzeyde katılıyorum” cevabını vermişlerdir.

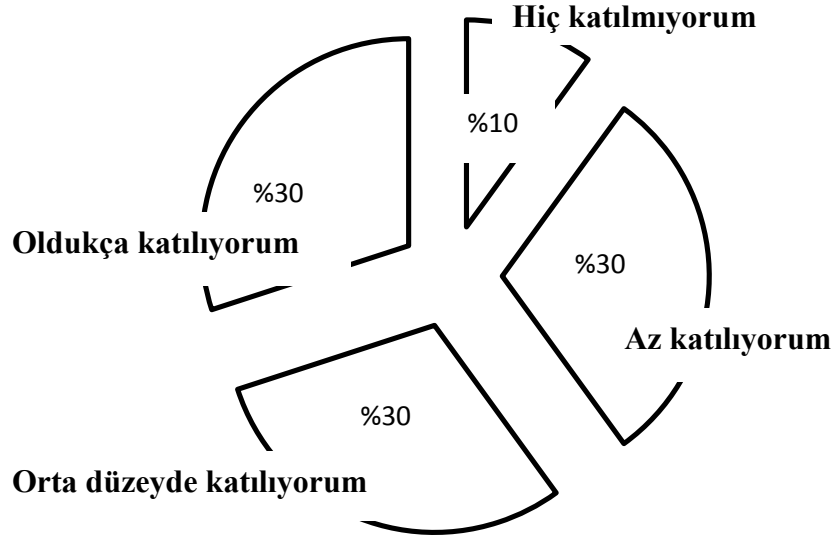
Grafik 16: Seçmeli derslerde yeterliliklerimi fark ediyorum

Öğrencilere genel sorulan sorulardan biri de “Seçmeli derslerde yeterliliklerimi fark ediyorum” sorusudur. Burada da hem öğrencinin ihtiyacına ders cevap olmuş ölçerken aynı zamanda da dersin işlenişini cevaplandırmaktadır. Bu

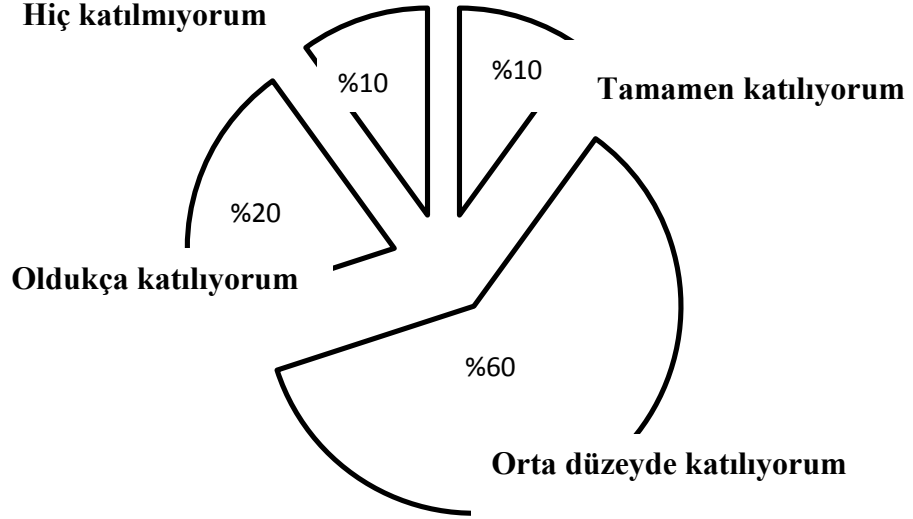
durumda da evet cevabı %69,1 ile ilk sırayı alırken %19,6 ile kısmen %10,9 ile hayır cevabı gelmektedir. Anlaşılacağı üzere öğrenci kendini fark etmektedir fakat dersin işlenişi öğrenciyi tatmin etmemektedir.

Grafik 17: Seçmeli derslerde öğrencilerin ön yeterliliğine dikkat edilmektedir (öğretmenler)

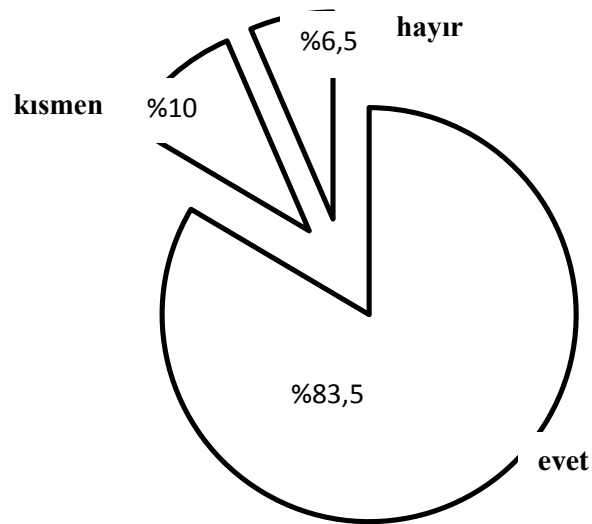
Öğretmenlerimiz “Seçmeli derslerde öğrencilerin ön yeterliliğine dikkat edilmektedir” sorusuna bir cevapta yoğunlaşmamışlardır. Bu da öğretmenden öğretmene nitelik/yeterlilik hassasiyetinin değiştiğini ve idari konumu da bu konuda etkilediklerini göstermektedir. Dağılım %30lu şekillerde “Az katılıyorum-Orta düzeyde katılıyorum- Oldukça katılıyorum” şekillerindedir.

Grafik 18: Seçmeli dersler öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaktadır (öğretmenler)

“Seçmeli dersler öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaktadır” sorusuna öğretmenlerimizin %60’ı orta düzeyde katılıyorum diyerek seçmeli derslerin içeriği ve seçimi hakkında daha iyi çözümler geliştirilebilmesi için bize kaynak olmuştur.

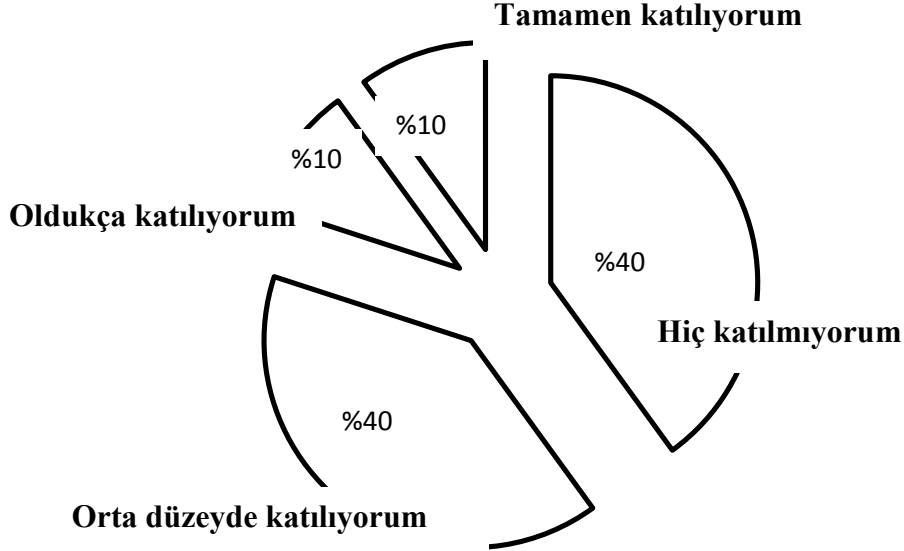
Grafik 19: Seçmeli ders saati yeterlidir (öğrenciler)

Öğrencilere genel sorulan sorulardan sonuncusu ise “**Seçmeli ders saati yeterlidir**” sorusudur. Burada %83,5 ile evet cevabı yer alırken %10 ile kısmen

%6,5 ile de hayır cevabı yer almaktadır. Buradan da derslerin iki saatle sınırlandırılması ihtiyacı karşılamaktadır.

Grafik 20: Seçmeli dersler için ayrılan ders saati yeterlidir (öğretmenler)

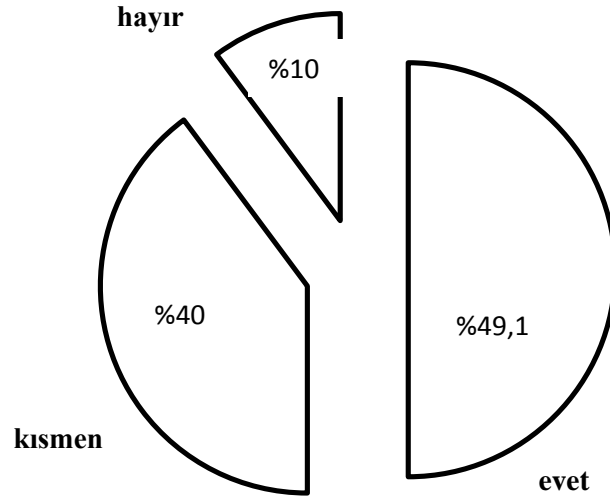
Öğrencilerle ortak sorulan “Seçmeli dersler için ayrılan ders saati yeterlidir” sorusuna öğrencilerin çoğunluğu evet derken öğretmenler %40 hayır ve %40 orta düzeyde diye cevap vermişlerdir. Bu durum da bundan önceki sorunun (“Seçmeli dersler öğrencinin dikkatini çekmektedir”) öğretmen ve öğrenciye göre farklı algılandığını ayrıca ders saatinin de öğrenci için yeterli bulunması öğretmenin dersi öğrenci merkezli işlemediğini göstermektedir. Ayrıca zorunlu derslerden olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini öğrencilerin seçmeli derslerle aynı gördüğünü bu yüzden ders saatinin fazla geldiğini düşünüyor olduklarını da yaptığımız gözlemlerden elde ettik. Öğrenci için dersin ne tonda geçtiğini öğretmenin bilmemesi dersin verimli işlenmesi açısından bir sorun teşkil etmektedir.

Kur’an-ı Kerim Dersi

Müfredat incelemesi yaparken her üniteye ait sorularla öğrencileri seçtikleri derslerde geri bildirim yaparak dersin verimliliği ölçülmek istenmiştir. Aynı şekilde öğretmenlerin bu dersle ilgili verdiği yanıtlar da karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

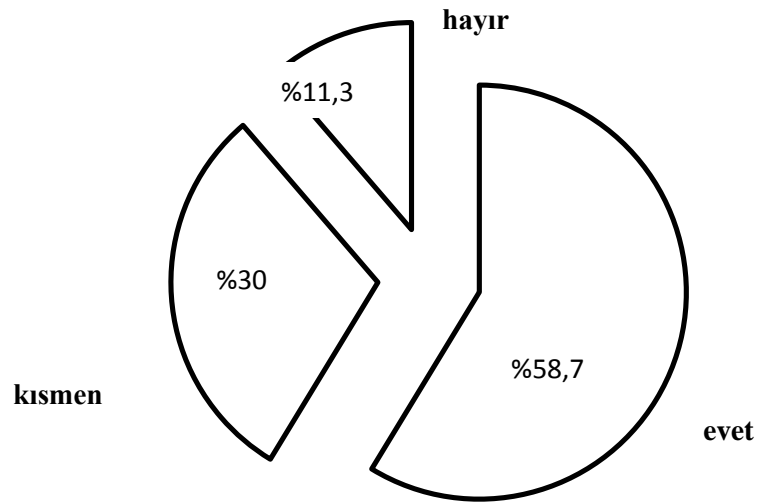
Aşağıda Kuranı Kerim dersine ait öğrencilerin sorular ve cevaplarını gösteren grafikler yer almaktadır. Tablolarda dersi seçen öğrenciler üzerinden değil ankete katılan tüm öğrenciler üzerinden yüzdelik dilimi alınmıştır

Grafik 21: Kuranı Kerimin özellikleri hakkında yeterince bilgiliyim

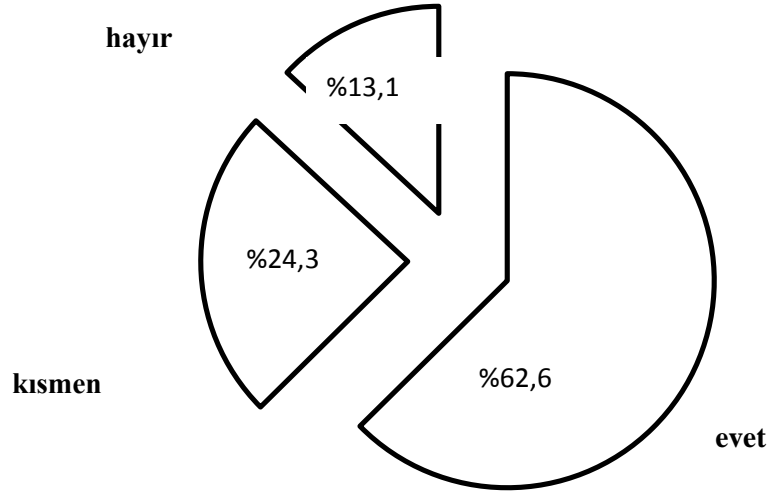
Bu dersi seçen öğrencilerin %49,1 “Kuranı Kerimin özellikleri hakkında yeterince bilgiliyim” sorusuna evet cevabı verirken %39,1’i kısmen %10’u hayır cevabını vermiştir. Buradan ilk ünitenin verimli geçtiğini görmekteyiz.

Grafik 22: Kuranın mesajlarını anlayabiliyorum

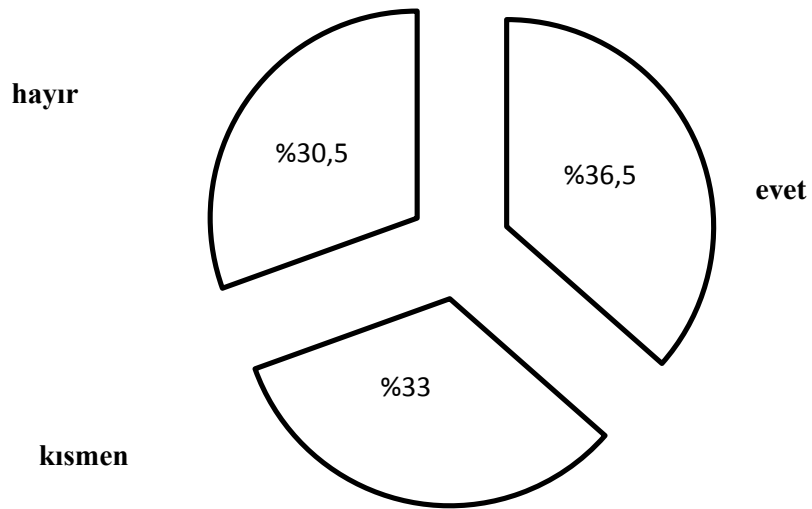
Örnekleminizde Kur'anı Kerim dersine ait "Kur'anın mesajlarını anlayabiliyorum" sorusuna ise %58,7 ile evet, %30 ile kısmen, %11,3 ile hayır cevabı verilmiştir.

Grafik 23: Elifbayı rahatlıkla okuyabiliyorum

Örnekleminizde Kur'anı Kerim dersine ait "Elifbayı rahatlıkla okuyabiliyorum" sorusuna %62,6 ile evet cevabı verilirken %24,3'ü kısmen %13'ü hayır cevabını vermiştir.

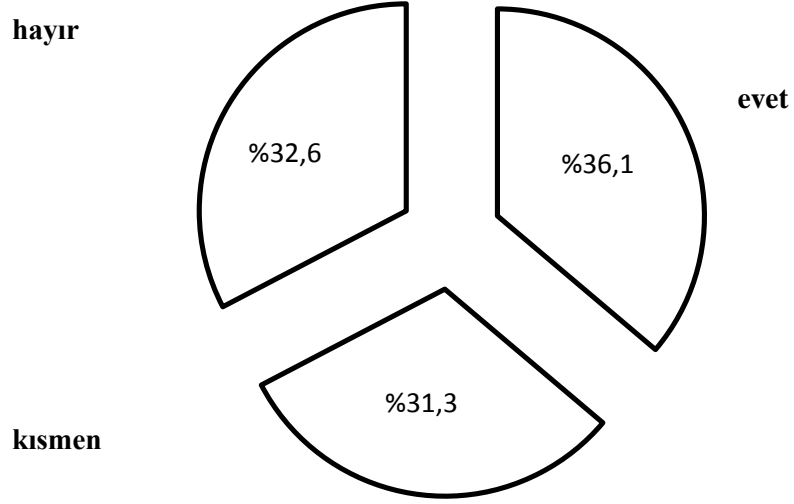
Grafik 24: Kur'anı Kerimi okuyabiliyorum

Örnekleminizde yüzdeler dilime baktığımız zaman değerler arasında yüksek bir fark görülmemektedir. Bu da pratikten teoriğe geçişte zorlanıldığını göstermektedir.

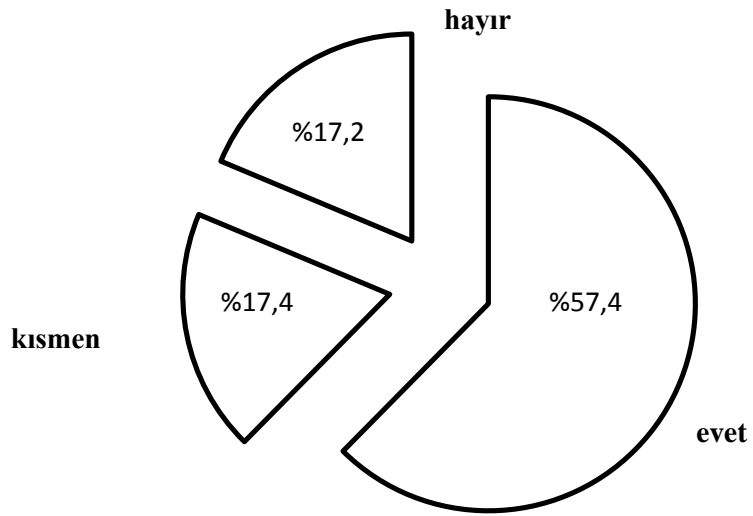
%36,5 ile “Kuranı Kerimi okuyabiliyorum” sorusuna evet cevabı verilirken %33 ile kısmen ve %30,5 ile hayır cevabı verilmiştir.

Grafik 25: Tecvid kurallarını uygulayabiliyorum

Örnekleminizde Kuranı Kerim okuyabilenler için “Tecvid kurallarını uygulayabiliyorum” sorusuna verilen cevap %36,1 ile evet, %31,3 ile kısmen, %32,6 ile hayır olarak cevaplandırılmıştır. Buradaki etmenlerden biri de aynı dersin üst üste alınamamasıdır.

Grafik 26: Kuran dersi verimli geçiyor

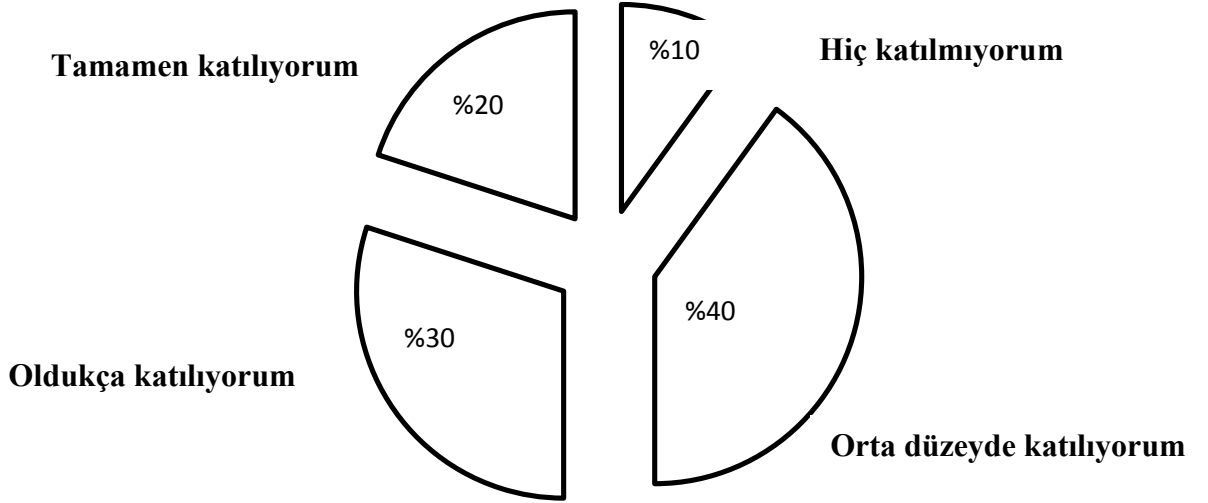

Örnekleminizde tüm öğrencilere yönelik sorulan “Kuran dersi verimli geçiyor” sorusuna %57,4 ile evet %17,4 ile kısmen ve %17,2 ile hayır cevabı verildiği görülüyor.

Kuranı Kerim dersi ile ilgili sorulan ve alınan cevaplar bu kadardır. Buradan anlaşıldığı üzere dersin öğrenci seviyesine uygunluğu ve işlenişi hakkında öğrenciler açısından tam bir memnuniyet sağlanamamıştır.

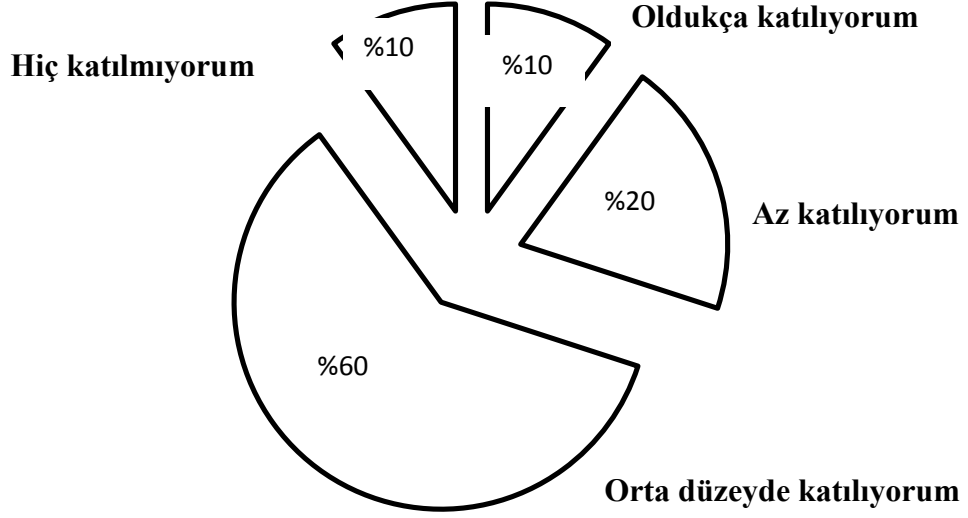
Kuranı Kerim dersi için anket maddelerini öğretmenler açısından değerlendirecek olursak:

Grafik 27: Kuranı Kerim dersi için sınıf ortamı uygundur

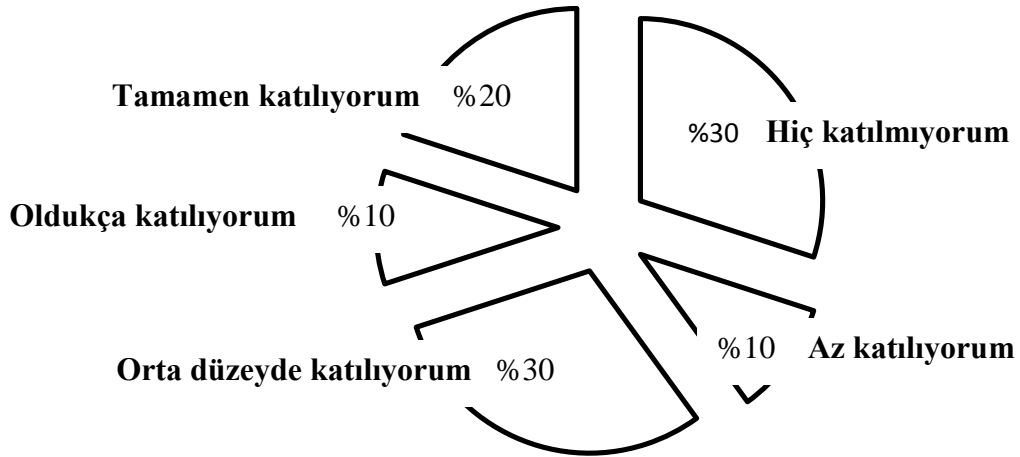
“Kuranı Kerim dersi için sınıf ortamı uygundur” sorusuna %40 ile oldukça katılıyorum cevabı verilirken %30 oranında oldukça katılıyorum cevabı verilmiştir. Bu durum bize sınıf ortamının seçmeli dersi olumsuz yönde etkilemediğini göstermektedir.

Grafik 28: Kuranı Kerim dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur

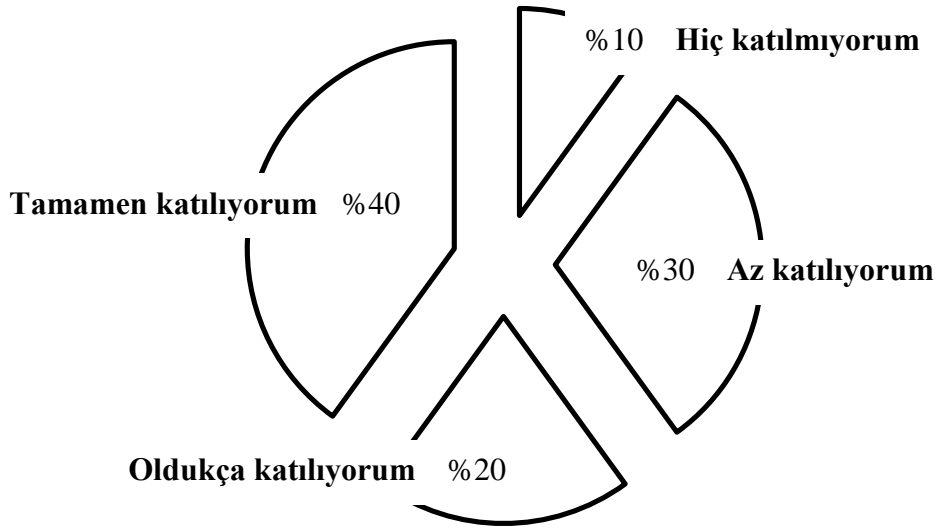
“Kuranı Kerim dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur” sorusuna %60 orta düzeyde katılıyorum cevabı verilmiştir. Klasik olan sorularımızdan “Sizce Kuranı Kerim dersi için müfredata neler eklenir veya çıkarılırsa daha verimli olur?” sorusuna öğretmenlerimiz şu cevapları vermiştir: “Kur’an-ı Kerim uygulaması ile Kuranın mesajları hakkındaki konular ayrılmalı- Dersi seçen öğrenci 2 veya 3 yıl üst üste alma zorunluluğu olmalı ki ders hedefine ulaşmalı - “Kuran Hikayelerini Öğreniyorum diye ayrı bir ders olmalı” şeklindedir.

Grafik 29: Kuranı Kerim dersi için farklı öğrenci seviyelerinin aynı sınıfta bulunması dersin verimliliğini etkilememektedir

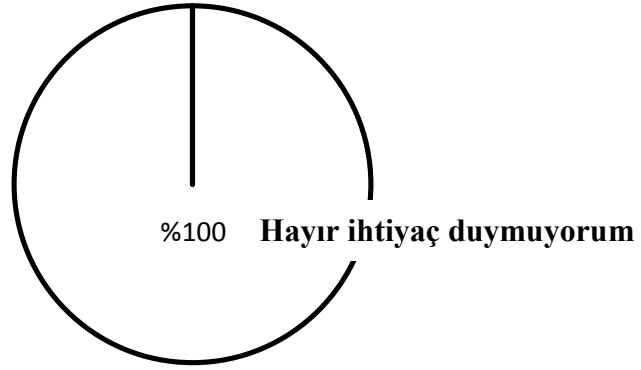
Her öğretmenin ders işleyişinin farklı olduğunu anladığımız “Kuranı Kerim dersi için farklı öğrenci seviyelerinin aynı sınıfta bulunması dersin verimliliğini etkilememektedir” sorusuyla %30 ile hiç katılmıyorum ve orta düzeyde katılıyorum cevapları dersin verimliliği açısından değerlendirilmeli ve okulun imkânları da göz önünde bulundurularak mümkünse seviye sınıfları oluşturularak hem anayasadaki yasal hakkın kullanımına zemin hazırlanmalı hem de verimliliğin artırılmasına yardımcı olunmalıdır.

Grafik 30: Kuranı Kerim dersi için materyal temininde sorun yaşanmamaktadır

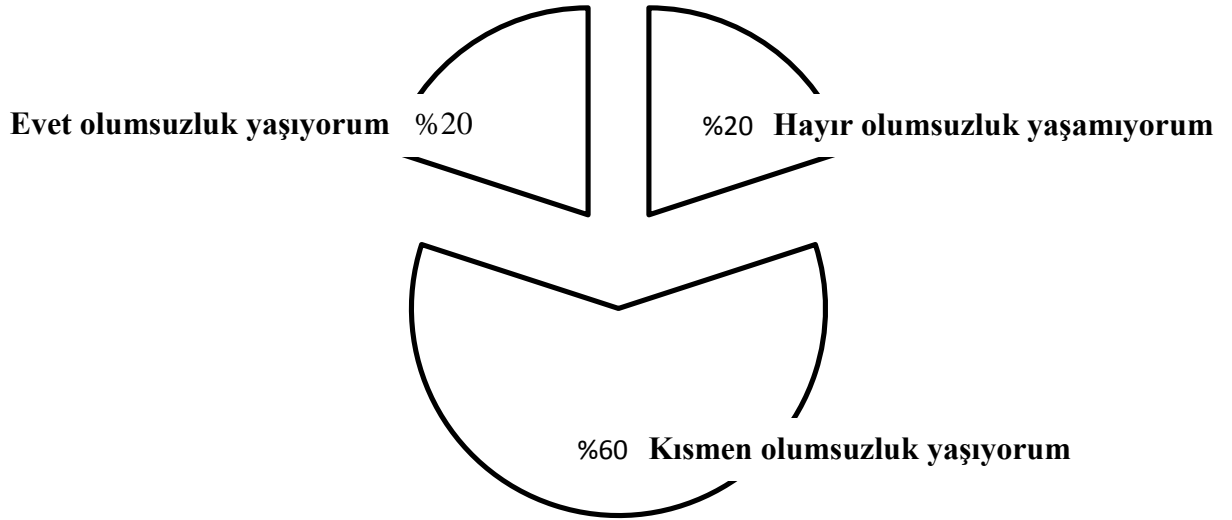
Öğretmenlerin tecrübe ve ders materyali geliştirme yeterliliği ve tespitini ölçen “Kuranı Kerim dersi için materyal temininde sorun yaşanmamaktadır” sorusuna verilen %40 cevap tamamen katılıyorum iken diğer cevapların yoğunluğu da olumlu yöndedir.

Grafik 31: Kur'anı Kerim dersi için Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duyuyor musunuz?

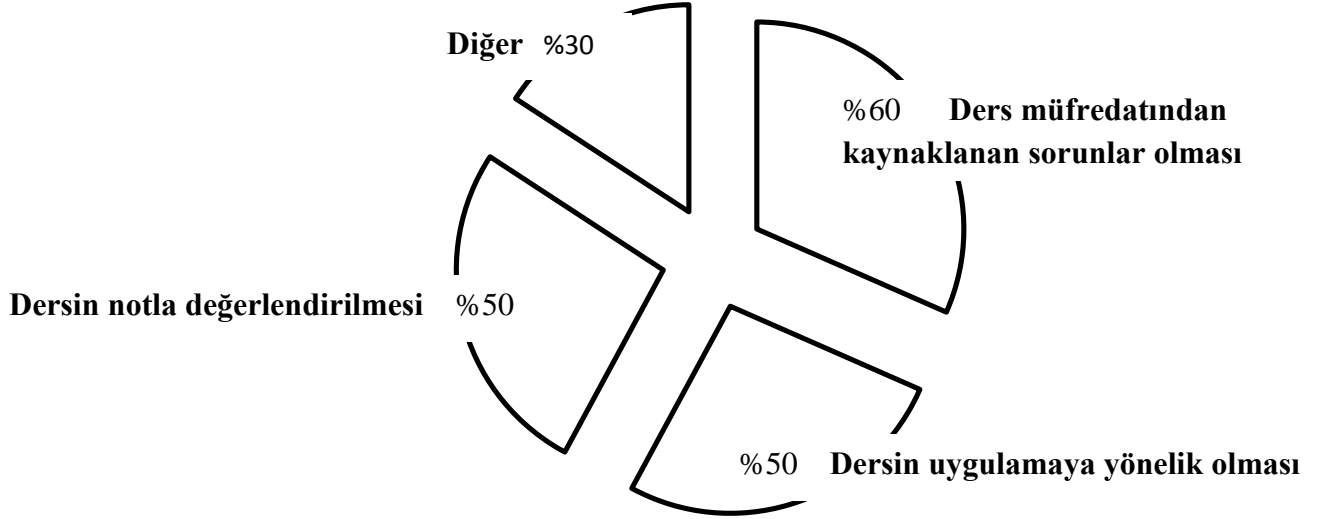
Örnekleminizde Hizmet İçi Eğitime hiçbir öğretmenin ihtiyaç duymadığı tespiti yapılmıştır.

Grafik 32: Seçmeli derslerle ilgili herhangi bir olumsuzluk yaşıyor musunuz?

Öğretmenlere sorulan “: Seçmeli derslerle ilgili herhangi bir olumsuzluk yaşıyor musunuz?” sorusuna %60 ile kısmen olumsuzluk yaşıyorum cevabı verilmiştir.

Grafik 33: Eğer olumsuzluk yaşıyorsanız Kuranı Kerim Dersi için hangi olumsuzlukları yaşıyorsunuz?

Öğretmenlerimiz Kuranı Kerim dersi için yaşadıkları olumsuzlukları derecelendirme usulüne göre sorduğumuz soruya %60 ile “Ders müfredatından kaynaklanan sorunlar olması” derken %50 ile “Dersin uygulamaya yönelik olması ve Dersin notla değerlendirilmesi” şeklinde vermişlerdir. %30 ile “diğer” cevabı veren öğretmenler şu notları düşmüşlerdir: ‘Daha üst sınıflarda başlamalı- Öğrencinin Kuranı Kerimi zorunlu olarak öğreneceğini bilmesi- Arapça ’nın öğrenciye zor gelmesi’ şeklindedir.

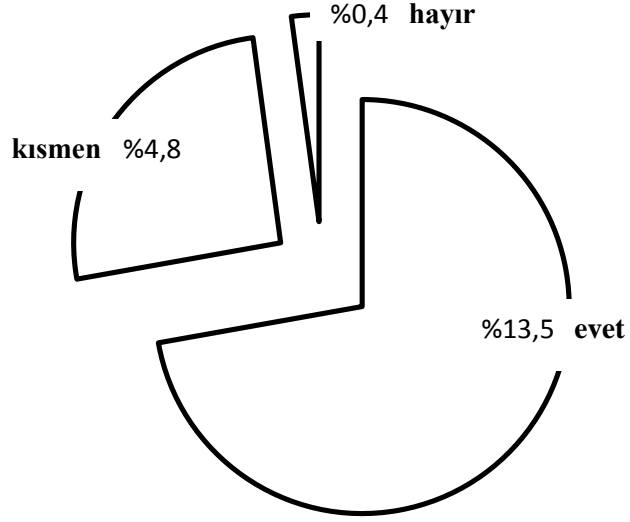
Hız. Muhammed’in Hayatı Dersi

Seçmeli Din derslerinden olan Hz Muhammed’in Hayatı (halk dilinde Siyer) dersi müfredat açısından ünite bazında sorularla değerlendirilmeye alınmıştır. Aşağıda bu konuyla ilgili hem öğrencilere hem öğretmenlere ait grafikler yer almaktadır.

Grafiklerde dersi seçen öğrenciler üzerinden değil ankete katılan tüm öğrenciler üzerinden yüzdeler alınmıştır.

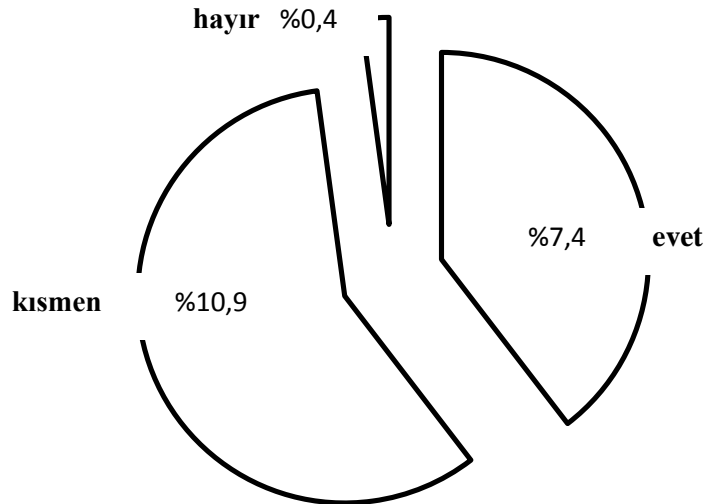
Aşağıda Hz Muhammed’in Hayatı dersine ait öğrencilerin sorular ve cevaplarını gösteren grafikler yer almaktadır:

Grafik 34: Hz Muhammed'in hayat hikayesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.

Örneklelimizde dersi seçen 43 öğrenciye yönelik sorulan “Hz Muhammed'in hayat hikayesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim” sorusuna verilen evet cevabı %13,5 iken kısmen %4,8 ve hayır cevabı %0,4'tür.

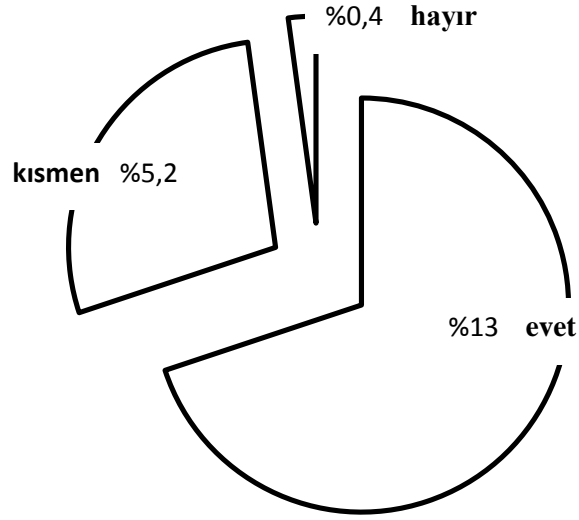
Grafik 35: Hz Muhammed'in katıldığı savaşlar ve yaşadığı olaylar hakkında yeterince bilgi sahibiyim

Örneklelimizde dersi seçen 43 öğrenciye sorulan “Hz Muhammed'in katıldığı savaşlar ve yaşadığı olaylar hakkında yeterince bilgi sahibiyim” sorusuna

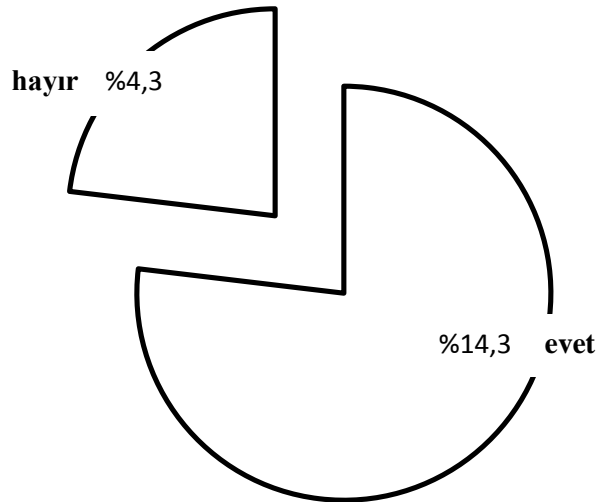
%7,4 ile evet cevabı verilirken %10,9 ile kısmen, %0,4 ile de hayır cevabı verilmiştir. Buradan ünitenin ezbere dayalı olması etkenler arasındadır.

Grafik 36: Hz. Muhammed'in diğer peygamberlerden farkı ve özellikleri hakkında bilgi sahibiyim.

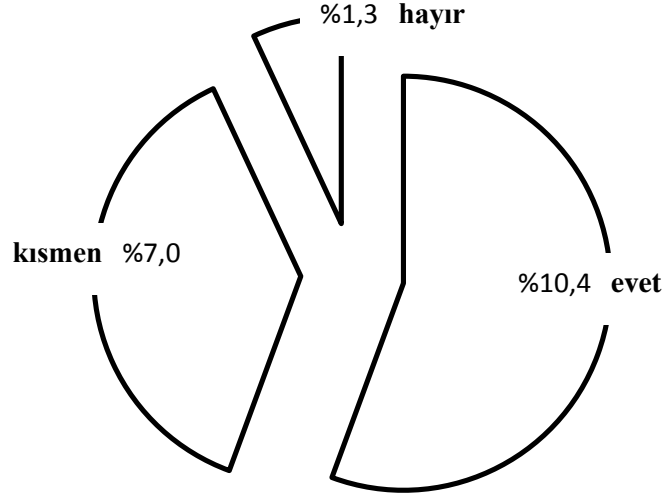
Örnekleminizde "Hz. Muhammed'in diğer peygamberlerden farkı ve özellikleri hakkında bilgi sahibiyim" sorusuna dersi seçen öğrencilerin %13'ü evet, %5,2'si kısmen ve %0,4'ü hayır cevabını vermiştir.

Grafik 37: Hz. Muhammed'in ahlaki yapısı ve toplumsal görevleri hakkında bilgi sahibiyim

Örnekleminizde “Hz. Muhammed’in ahlaki yapısı ve toplumsal görevleri hakkında bilgi sahibiyim” sorusuna hiçbir öğrenci hayır cevabı vermezken %14,3 ile evet ve %4,3 ile kısmen cevabı alınmıştır. Burada ünitenin halk arasında da sık sık işlendiğinden derse olumlu etki olarak döndüğü anlaşılmaktadır.

Grafik 38: Hz. Muhammed’in hayatı dersi verimli geçmektedir

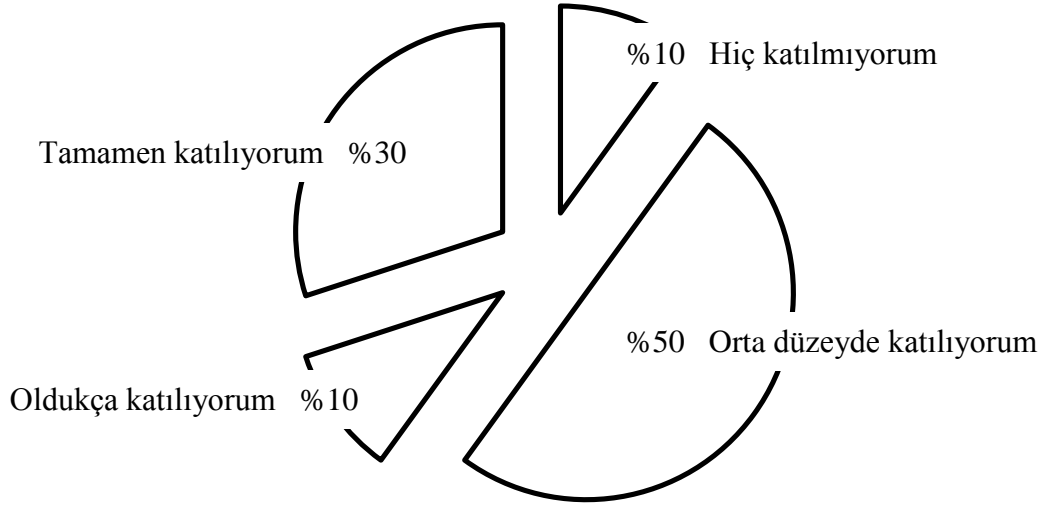

Örnekleminizde “Hz. Muhammed’in hayatı dersi verimli geçmektedir” sorusuna verilen cevap %10,4 ile evet iken %7 ile kısmen %1,3 ile de hayır şeklinde sıralanmıştır.

Yaptığımız değerlendirmede genel olarak Hz Muhammed’in Hayatı dersinin öğrenciler açısından verimli geçtiğini görmekteyiz. Dersin pratikte uygulamasının az olması ve genelde ezberden uzak olması dersin verimini artıran etkileyici özellikler arasındadır.

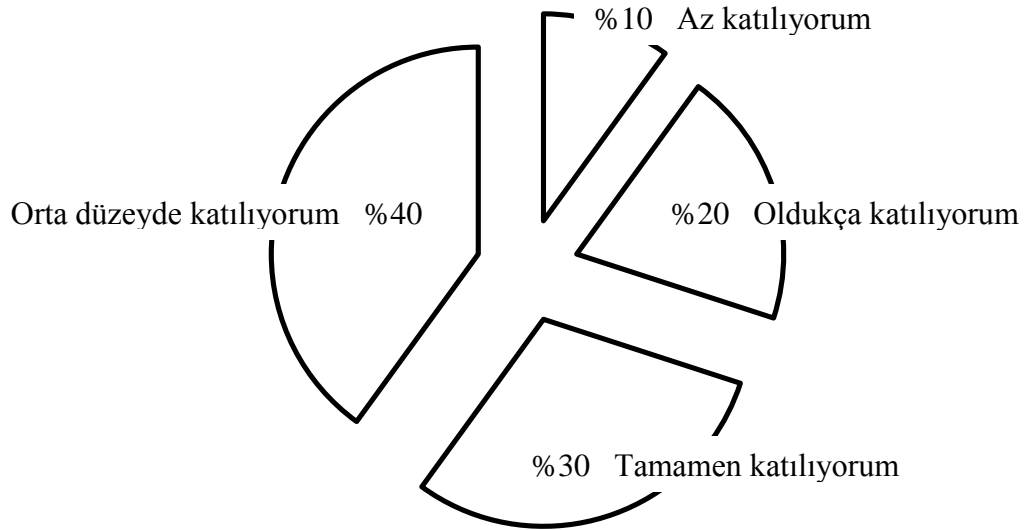
Şimdi de anketimize katılan öğretmenlerin görüş grafiklerini inceleyelim:

Grafik 39: Hz Muhammed'in Hayatı dersi için sınıf ortamı uygundur

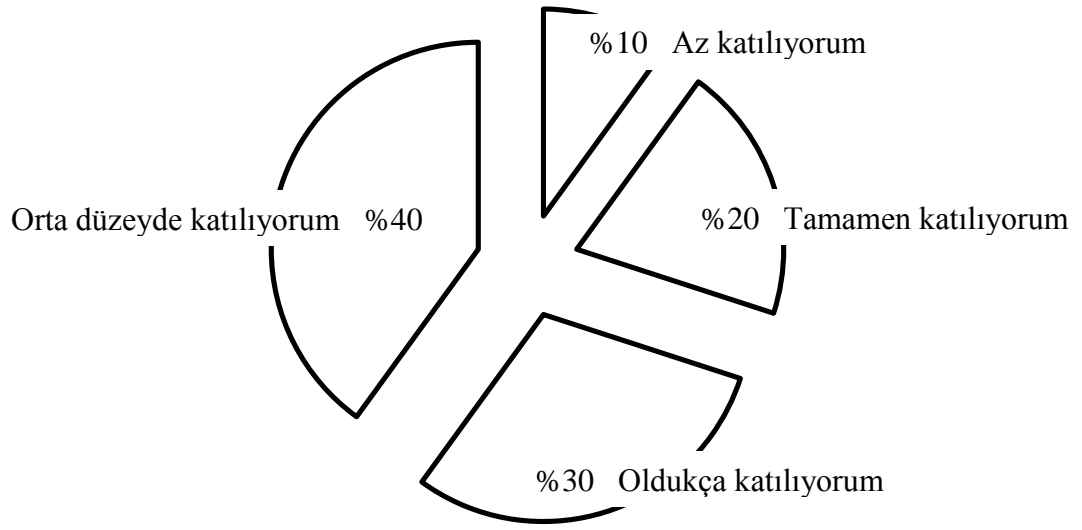
Hz Muhammed'in Hayatı dersi için sınıf ortamının öğretmenler arasında uygunluğu "Orta düzeyde katılıyorum" ile %50 iken "Tamamen katılıyorum" ile %30 olarak tespit edilmiştir.

Grafik 40: Hz Muhammed'in Hayatı dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur

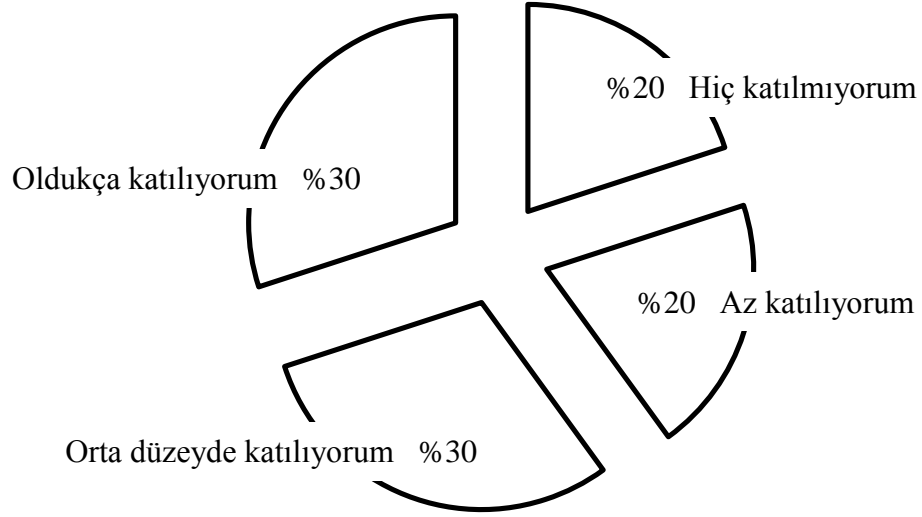
“Hz Muhammed’in Hayatı dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur” sorusuna olumsuz cevap alınmamakla birlikte %40 ile “Orta düzeyde katılıyorum” %20 ile “Oldukça katılıyorum” ve %30 ile “tamamen katılıyorum” cevapları verilmiştir. Bu durum da öğretmenlerin müfredat konuları arasında gerekli ve gereksiz gördükleri konuların olduğunu göstermektedir.

Grafik 41: Hz Muhammed’in Hayatı dersi için farklı öğrenci seviyelerinin aynı sınıfta bulunması dersin verimliliğini etkilememektedir

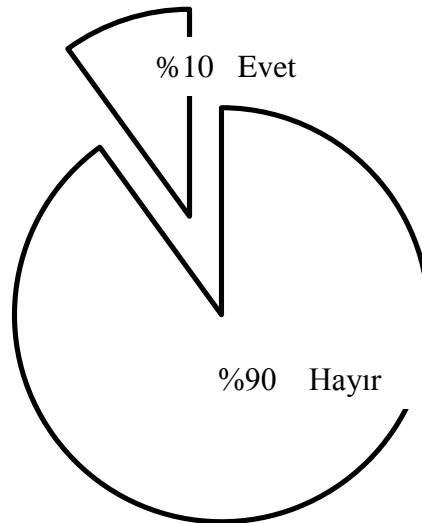
Örneğimizde Hz Muhammed’in Hayatı dersi için farklı öğrenci seviyelerinin aynı sınıfta bulunması dersin verimliliğini etkilemediğini %40 oranında orta, %30 oranında oldukça, %20 oranında tamamen düzeylerinde katılarak ifade edilmiştir.

Grafik 42: Hz Muhammed'in Hayatı dersi için materyal temininde sorun yaşanmamaktadır

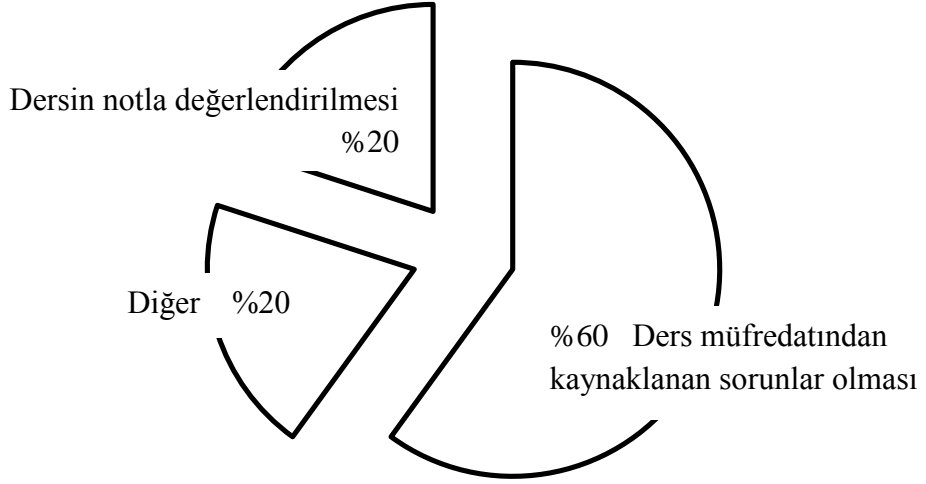

Dersin verimli geçmesi için en gerekli temalardan biri olan materyal temini konusunda sorduğumuz “Hz Muhammed'in Hayatı dersi için materyal temininde sorun yaşanmamaktadır” anket sorumuza %40 oranında sorun yaşandığını belirten öğretmenlerden %60'ı sorun yaşanmadığını dile getirmiştir. Bu durum ders işleyiş biçiminde önem durumundaki farklılıktan kaynaklandığını göstermektedir.

Grafik 43: Hz Muhammed'in Hayatı Dersi için Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duyuyor musunuz?

Grafik 44: Hz Muhammed'in Hayatı Dersi için hangi olumsuzlukları yaşıyorsunuz?

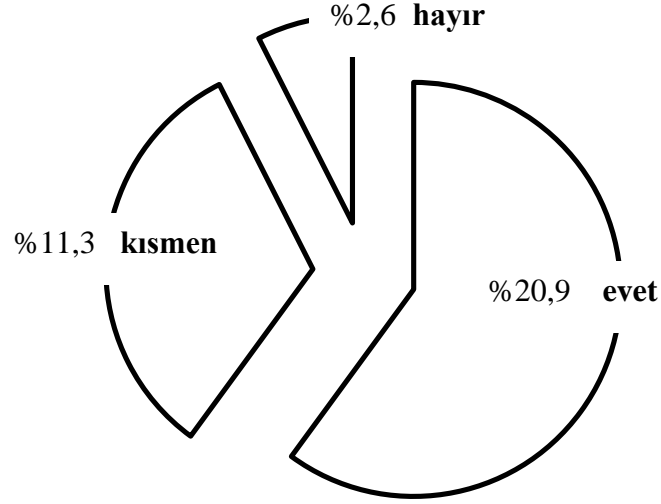
Öğretmenlerimizin %90'ı Hz Muhammed'in Hayatı dersi için Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duymadıklarını belirtirken, dersin verimli geçmesine engel olarak %60 olarak ders müfredatından kaynaklanan sorunlar olarak ifade edildiğini görüyoruz.

Temel Dini Bilgiler Dersi

Seçmeli Din derslerinden olan Temel Dini Bilgiler Dersi 'ne ait müfredat incelemesiyle ilgili sorular ve cevaplar aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

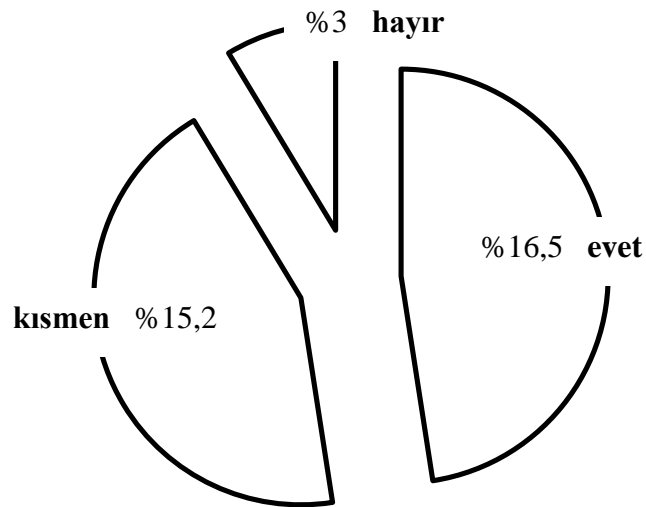
Tablolarda dersi seçen öğrenciler üzerinden değil ankete katılan tüm öğrenciler üzerinden yüzdeler alınmıştır.

Grafik 45: Temel Dini Bilgiler dersinde İslam Dininin kaynakları hakkında yeterince bilgi sahibi oldum

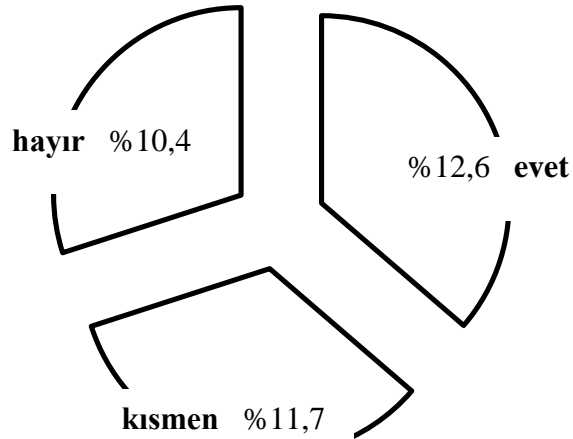
Örneğimizde ünitelendirilmiş ders planına göre ilk sırada yer alan İslam kaynaklarıyla ilgili “Temel Dini Bilgiler dersinde İslam Dininin kaynakları hakkında yeterince bilgi sahibi oldum” sorusuna dersi seçen 80 öğrencimizin %20,9’u evet derken %11,3’ü kısmen, %2,6’sı hayır cevabını vermiştir.

Grafik 46: Temel Dini Bilgiler dersinde İmanın şartlarını aklımda soru kalmayacak şekilde öğrendim

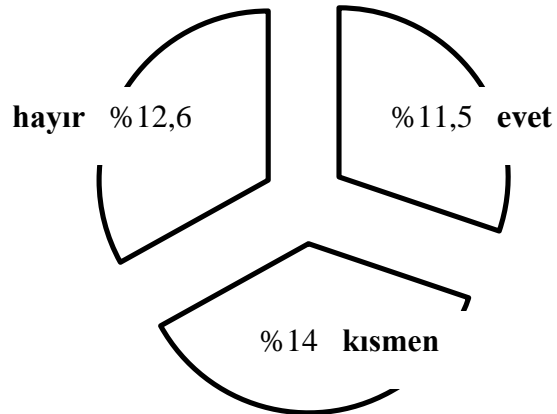
Örnekleminizde “Temel Dini Bilgiler dersinde İmanın şartlarını aklımda soru kalmayacak şekilde öğrendim” sorusuna %16,5 ile evet cevabı verilirken %15,2 ile kısmen ve %3 ile hayır cevabı verilmiştir.

Grafik 47: Temel Dini Bilgiler dersinde ibadet kavramlarını ve içeriklerini öğrendim

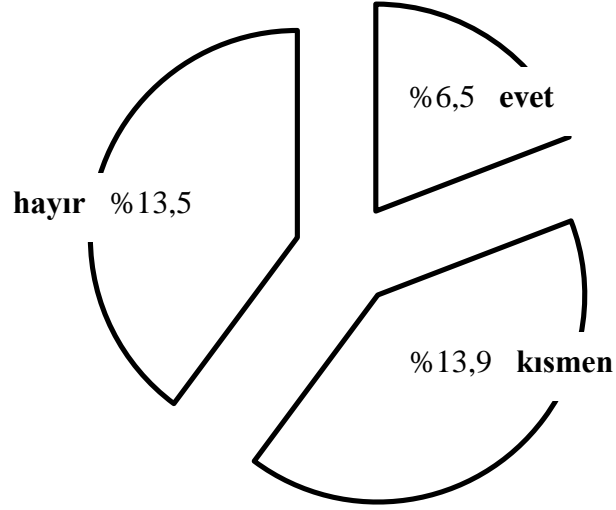
Dersi seçen öğrenciler arasında “Temel Dini Bilgiler dersinde ibadet kavramlarını ve içeriklerini öğrendim” sorusuna %12,6 ile evet cevabı verilirken %11,7 ile kısmen ve %10,4 ile hayır cevabı verilmiştir. Buradan anlaşıldığı üzere pratiğe dökülmesi gereken konuda yeteri kadar verim elde edilememektedir.

Grafik 48: Temel Dini Bilgiler dersinde toplumsal sorumluluklarımızı hayatıma uygulayacak kadar öğrendim

Örnekleminizde “Temel Dini Bilgiler dersinde toplumsal sorumluluklarımızı hayatıma uygulayacak kadar öğrendim” sorusuna %11,5 ile evet cevabı verilirken %14 ile kısmen ve %12,6 ile hayır cevabı verilmiştir.

Grafik 49: Temel Dini Bilgiler dersi verimli geçmektedir

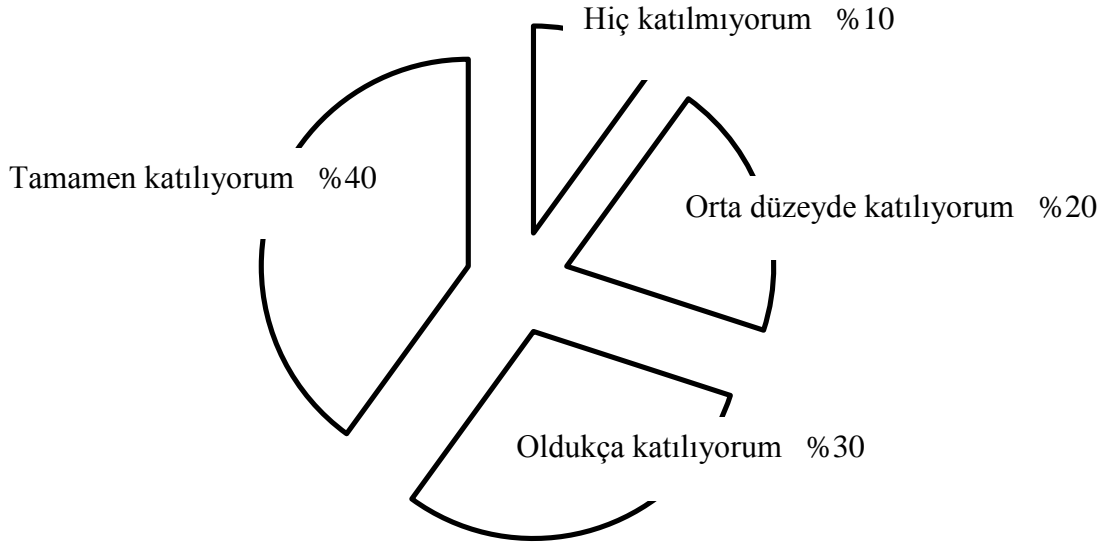

Örnekleminizde “Temel Dini Bilgiler dersi verimli geçmektedir” sorusuna %6,5 ile evet cevabı verilirken %13,9 kısmen ve %13,6 ile hayır cevabı verilmiştir. Buradan da dersin hem işlenişi hem de müfredatı eleştiriye söz konusu olmaktadır.

Seçmeli Din, Ahlak ve Değerler alanındaki derslerden olan Temel Dini Bilgiler seçmeli dersi 5. sınıftan itibaren öğrencilere okutulmak üzere ortaokul döneminde iki defa seçilmek üzere seçmeli dersler arasında yer almıştır. Aşağıdaki tablolarda bu seçmeli dersin müfredat yeterliliği hakkında öğretmen görüşlerini barındıran grafikler yer almaktadır:

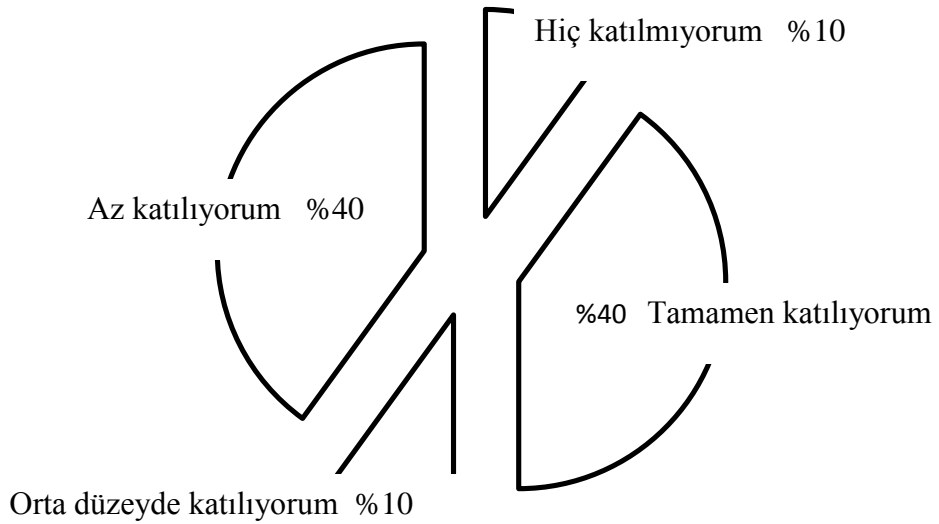
Temel Dini Bilgiler seçmeli dersine ait öğretmen görüşlerine ait grafikler aşağıda verilmiştir:

Grafik 50: Temel Dini Bilgiler dersi için sınıf ortamı uygundur

Örnekleminizde “Temel Dini Bilgiler dersi için sınıf ortamı uygundur” sorusuna %20 oranında orta, % 30 oranında oldukça ve % 40 oranında tamamen katılıyorum denmişken %10 oranında hiç katılmıyorum ifadesi belirtilmiştir.

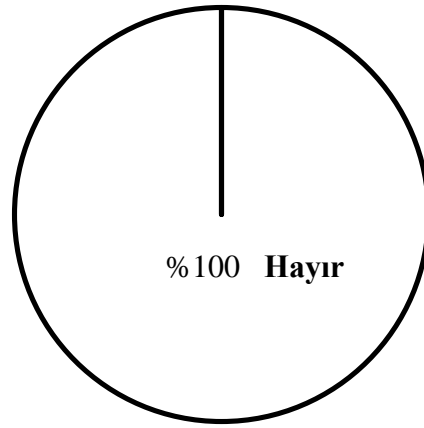
Tablo 51: Temel Dini Bilgiler dersi için müfredat konuları öğrenci seviyesine uygundur

Temel Dini Bilgiler dersi için müfredat konularının öğrenci seviyesine uygunluğu hakkındaki sorumuz için %40 oranında az katılıyorum işaretlenmişken yine %40 oranında tamamen katılıyorum işaretlenmiştir. Bu durum da bize öğrenci

seviyeleri ve öğretmen gözleminde kaynaklanan farklılıklardan oluştuğunu göstermektedir.

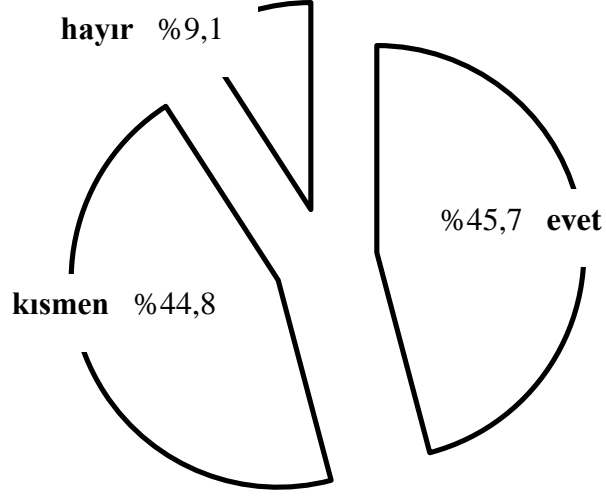
Grafik 52: Temel Dini Bilgiler Dersi için Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duyuyor musunuz?

Temel Dini Bilgiler dersini göz önüne aldığımızda Seçmeli Din dersleri arasında öğrenci açısından verimin alınmadığı en problemlilerden biri olarak görülmektedir. Sorun tespiti ve çözümüne dair öğretmen görüşleriyle birlikte birleştirilince kısıtlı anlatımın ve öğretmen-öğrenci gözleminin az olması negatif faktör olarak büyük önem arz etmektedir. Ayrıca öğretmenlerin Temel Dini Bilgiler dersi için de Hizmet İçi Eğitim'e ihtiyaç duymamaları buna rağmen dersin verimli geçememesini farklı faktörlere bağlamaları sorunun temelinde problem olduğunu göstermektedir. Bu duruma çözüm önerisi sonuç bölümünde yer almaktadır.

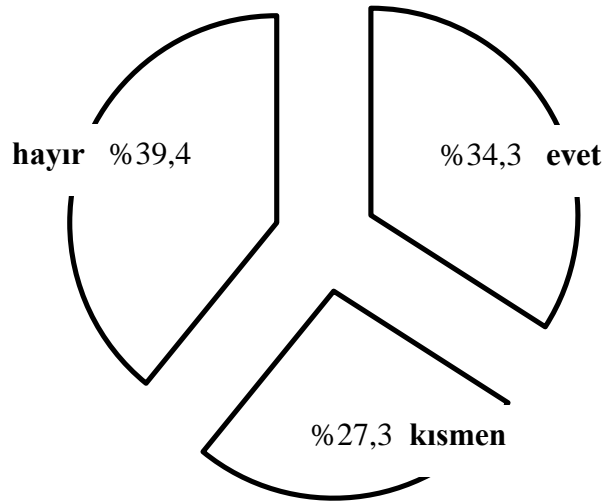
Öğrencilerin seçmeli derslere bakış açısını ölçmek için sorduğumuz son beş soruyla anket tamamlanmıştır. Bu sorular aşağıdaki grafiklerde yer almaktadır:

Grafik 53: Seçmeli derslere zorunlu dersler kadar önem veriyorum

Örnekleminizde “Seçmeli derslere zorunlu dersler kadar önem veriyorum” sorusu hem dersin hem öğretmenin niteliğini ölçmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bakımdan bu soruya %45,7 ile evet cevabı verilmişken %44,8 ile kısmen ve %9,1 ile hayır cevabı verilmiştir.

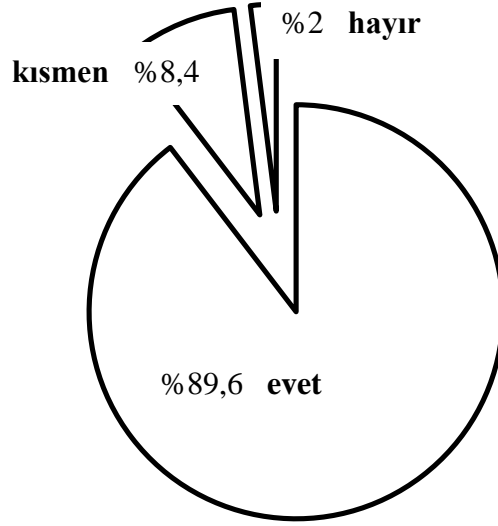
Grafik 54: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde öğrenemediğim pek çok şeyi bu derslerde öğrendim

Seçmeli Din derslerindeki müfredatın kısaltılmış şekli Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders kitaplarında yer almasına öğrencilerin bu seçmeli dersleri seçmeleri

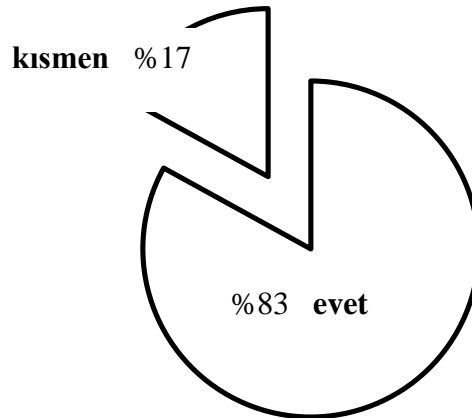
aradaki farkı görmeleri için ideal olmuştur. Bu soru bize bu noktada aydınlatıcı etken oluşturmuştur. Sorunun yüzdeliğine baktığımız zaman %24,3 ile evet, %37,3 ile kısmen ve %39,4 ile hayır şeklinde sıralanmıştır.

Grafik 55: Daha önce Kuran Kursuna gittim

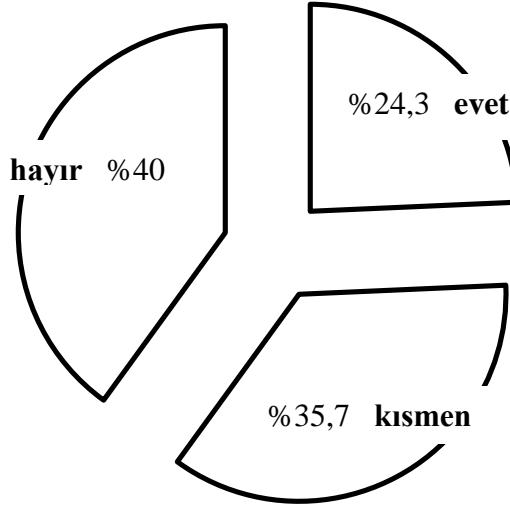
Örnekleminizin ders seçimine etki eden faktörler arasında Diyanete bağlı Kuran Kurslarında görülen aynı derslerin ne kadar etkileyeceğini ölçmek için yer verdiğimiz bu soruya %89,6 ile evet, %8,4 ile kısmen ve %2 ile hayır cevabı verilmiştir.

Grafik 56: Kuran kursunda gördüğüm eğitimle seçmeli dersler arasında paralellik vardır

Yukarıdaki soruyla bağlantılı olan sorumuza verilen cevap %83 ile evet iken %17 ile kısmen şeklindedir. Hiçbir öğrenci Hayır cevabını işaretlememiştir.

Grafik 57: Seçmeli Din derslerini gelecek yıllar yine seçmek isterim

Örnekleminin son sorusunu teşkil eden “ Seçmeli Din derslerini gelecek yıllar yine seçmek isterim” sorusu seçmeli derslere karşı bizde genel bir yargı oluşturmaya yardımcı olacaktır. Bu soruya %24,3 ile evet cevabı verilirken, %35,7 ile kısmen ve %40 ile hayır şıkkı işaretlenmiştir.

Öğrencilere sorulan örnekleminin tek ve son sorusu olan klasik sorumuz ve sorumuza verilen cevaplar şöyledir:

“Bu seçmeli derslerle ilgili belirtmek istediğiniz başka görüşleriniz varsa yazınız.” (Sıralama çoğunluğa göre yapılmıştır.)

- ✓ Öğretmenimiz derse girsin, dersler boş geçmesin.
- ✓ Seçmeli derslerden memnunum.
- ✓ Ders saati bir saat olsun. İkinci derste sıkılıyoruz.
- ✓ Seçmeli dersleri biz seçelim, okul seçmesin.
- ✓ Seçmeli derslerde sınav yapılmasın.
- ✓ Öğretmen hep hikaye anlatıyor, uykum geliyor.

- ✓ Seçmeli derslere Din Kültürü öğretmenimiz girsin.
- ✓ Seçmeli derslere Din Kültürü öğretmenimiz girmesin.
- ✓ Derste film de izlemek istiyoruz.

Öğretmenlere sorduğumuz 4 klasik soru ve cevapları ise şöyledir:

1. Kuranı Kerim dersi için hangi konular eklenir veya çıkarılırsa öğrenciler açısından daha verimli olur?

- Harflerin öğretimi konusunda çalışma sayfaları eklenebilir.
- Kuran kıssaları ile Kuranı Kerimin öğretimi ikiye ayrılabilir.
- Peygamberlerin hayat hikayeleri Kuran dersinden kaldırılmalıdır.

2. Hz Muhammedin Hayatı dersi için hangi konular eklenir veya çıkarılırsa öğrenciler açısından daha verimli olur?

- Hz Muhammedin ahlaki öğretisiyle hayat hikayesi birbirinden ayrılmalıdır.
- Savaşlar bir ünite olarak verilmelidir.
- Din Kültürü dersinde Hz Muhammedin hayatı ile ilgili aynı konular işlendiğinden bu ders kaldırılmalıdır.

3. Temel Dini Bilgiler dersi için hangi konular eklenir veya çıkarılırsa öğrenciler açısından daha verimli olur?

- Allah'ın zati ve subuti sıfatları konusu çıkarılmalıdır. Öğrenciler anlamakta oldukça zorlanıyorlar.

- İbadet konuları yeniden öğrencilerin seviyesinde oluşturulmalıdır.

4. Seçmeli dersler hakkında öneri ve şikayetleriniz nelerdir?

- Seçmeli dersler öğrencilerin istekleriyle seçilmelidir.
- Din ve Kültür dersi ayrılmalıdır. Seçmeli dersler bu iki başlıktan birine eklenmelidir.

- Kuranı Kerim dersini seçen öğrenci mezun olmadan önce bir kere daha seçmesi gerektiğinin zorunlu olarak belirtilmelidir.
- Seçmeli derslerin materyalleri genişletilmelidir.
- Seçmeli derslerin sınav çeşidi öğretmene bırakılmalıdır.
- Seçmeli derslerde sınav kaldırılmalıdır.
- “Peygamberler Tarihi” veya bu konuyla ilgili bir seçmeli ders getirilmelidir.
- “Kuran Kıssaları” gibi Kuranı mealinden öğrenmeye yönelik bir seçmeli ders getirilmelidir.
- Hz Muhammedin Hayatı seçmeli dersi Din Kültürü kitaplarının içerisinde yer aldığı için kaldırılmalıdır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Genel olarak baktığımızda Türkiye'deki okullarda din eğitim ve öğretimi konusu olmalı mı olmamalı mı tartışmalarından var olanın kalitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar pek yapılmamıştır. Oysa dönüp baktığımızda hâlihazırda din eğitim-öğretimi adına sahip olunan imkânlarla din eğitimcileri Din eğitim-öğretiminin kalitesini herkes için en iyi düzeye çıkarıp henüz yararlanmayanları da yararlanma isteği duyar hale getirirse beklenilenden daha fazla verim alınacağı kaçınılmazdır. Aynı şekilde çalışmamız Din, Ahlak ve Değerler alanındaki seçmeli din derslerinin ilk yıllarında müfredatının öğrenciler ve öğretmenler tarafından yeterliliğini tespit amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda ulaşılan sonuçlar ve derslerin iyileştirilmesine yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur.

SONUÇLAR

✓ Öğrenciler ve öğretmenler din, ahlak ve değerler alanı seçmeli derslerini büyük oranda okul idaresinin isteği doğrultusunda seçmişlerdir. Kendi istekleri ve Aile yönlendirmesi yaklaşık on üçte bir oranında gerçekleşirken öğretmenlerin yönlendirmesi ve bilinçsiz tercih oranı oldukça düşüktür. Bu sonuç öğrencilerin büyük çoğunluğunun dersleri okul idaresinin yönlendirmesi ile seçtiği göstermektedir.

✓ Seçmeli dersleri alan öğrencilerin çoğunluğu yaz Kur'an kursuna ya giden ya da düzenli devam etmeyen öğrencilerdir. Ayrıca dersleri alan öğrencilerin hem Kuran Kursu eğitimiyle bir şekilde muhatap olması hem de seçmeli dersleri idarenin seçmesi müfredatın başarıya etkisi bakımından incelendiğinde Kurani Kerim dersi için genel başarı sağlanmış, Hz Muhammedin hayatı ve Temel Dini Bilgiler dersleri için ise yarıya yakın başarı sağlanmıştır. Üstelik Seçmeli derslere zorunlu dersler kadar önem verenlerin oranı yarıyı geçmişken böyle bir sonucun çıkması müfredattaki başarının dengelenmemesi ders programlarının içeriğinin değiştirilmesi yönündeki varsayımımızın da doğru olduğunu göstermiştir.

✓ Genel anlamda üç yıllık öğrenim süresi sonucunda öğrencilerin derslerden ve ders içeriklerinden memnuniyet durumları dersi kendi ilgi ve merakı doğrultusunda tercih etme ve dersten beklentilerdeki oranlardan daha aşağıda gerçekleşmektedir. Bir sonraki yılda aynı dersleri alma isteği de aynı şekilde düşüktür. Sonuçlar öğrencilerin üç yıllık tecrübenin ardından seçmeli derslere karşı ilgilerinin azaldığını doğrulamaktadır. Bu durum derslerin, içerik ve işleniş açısından öğrencileri yeterince tatmin edemediğini göstermektedir. Bu sonuçları Kur'an-ı Kerim dersini alan her üç öğrenciden birisinin yılsonunda Kur'an okumayı bilmediği sonucu ile birleştirdiğimizde derslerin her akademik düzeyde öğrenci için daha doyurucu ve verimli işlenmesini sağlayacak hale getirilmesi için içerik, müfredat, materyal, etkinlik ve eğitimci yönünden iyileştirmelere ihtiyaç olduğunu söylemek uygun olacaktır.

✓ Öğrencilerin büyük kısmı DKAB dersinde öğrenme imkânı bulamadığı konuları bu derslerde de öğrenme imkânı bulamadığını belirtmiştir. Buradan da öğrencilerin seçmeli derslerin DKAB'ın tekrarı olduğu görüşüne katıldığını anlamaktayız. Sonuçlar “öğrencilerin derslerin içeriklerini - DKAB dersi ile karşılaştırdıklarında – yeterince orijinal bulmadıkları” göstermektedir. Ayrıca öğretmenlere sorulan “müfredat konularına neler eklenir veya çıkarılırsa daha verimli olur” sorusuna ise sadece onda üç oranında cevap verilmiştir. Bu durum öğretmenlerin müfredattaki eksikliği veya fazlalığı fark ettiklerini fakat soruna nokta atışı yapamadıklarını göstermektedir. Bu aşamada derslerin kendilerine has amaçları gerçekleştirme noktasındaki yeterliliği açısından sorunlu görülmektedir. ayrıca öğretmenlerin “seçmeli ders kitaplarının müfredat konularının tekrar ettiği veya seviyeye uygun olmadığı” gibi şikayet konusunun yersiz olduğunu görmekteyiz. Konu ve işlenişlerin özellikle ortaokul öğrencileri için cazip ve tatmin edici şekilde düzenlenmesi dersin verimliliğini olumlu yönde etkileyeceği kanaatindeyiz.

✓ Araştırmada seçmeli derslerin notla değerlendirilmesinin ise öğrenci ve öğretmenler tarafından olumsuz etkilenildiği dile getirilmiştir. İlk iki yıl not uygulaması yapılmaması ile son yılın not uygulamasına dönüştürülmesi arasında bir çalışma yapılmadığı için aldığımız cevaplarla not uygulamasının kaldırılmasının dersin verimliliğini olumlu yönde etkileyeceği kanaatindeyiz.

✓ “Seçmeli dersler hangi sınıftan itibaren başlamalıdır?” Sorusuna öğretmenlerin çoğunluğu “Lise döneminde” şeklinde cevap vermişlerdir. Diğer çoğunluk ise “dördüncü sınıf” üzerindedir. Örnekleme oluşturan öğretmen görüşlerine göre; cinsiyet değişkeni açısından yapılan karşılaştırmalarda herhangi bir anlamlı farklılık gözlenmemiştir.

✓ “Seçmeli Derslerin daha verimli işlenmesi için” değerlendirme sorusuna öğretmenlerin çoğunluğu “Seçmeli derslere giren öğretmenlerin yeterlilikleri geliştirilmelidir ve Seçmeli derslerin programları geliştirilmelidir” şeklinde cevaplamışlardır. Fakat hem hizmet içi eğitim konusunda bütün öğretmenler “ihtiyaç duymuyorum” derken hem de öğretmenlerin seçmeli derslerle ilgili olarak herhangi bir olumsuzluk yaşayıp yaşamadıkları konusundaki görüşlerinin dağılımı incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğu sorun yaşanmadığını belirtmiştir. Öğrencilere sorulan “ders verimli geçiyor ve derste sık etkinlik yapılır” sorusunda ise çoğunluk “kısmen ve hayır” cevaplarıyla birlikte klasik olan “seçmeli derslerle ilgili görüşünüzü belirtiniz” sorusuna da çoğunluk “dersimiz boş geçiyor” olarak cevap vermiştir. Buradaki tutarsızlık ciddi bir sorun olarak görülüyor. Bu duruma öğretmen isteksizliği, materyal eksikliği, dersin işleniş biçimi veya müfredat içeriği sebep olabilmektedir.

ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler sunulabilir;

➤ Seçmeli derslere girecek öğretmenlerin alanlarında bilgi ve becerilerinin olmasına yönelik öncelikle ‘branş uygunluğu’ daha sonra branştaki yetkinliği ve yeterliliği artırmak için Hizmet İçi Eğitim’e tabi tutulmalıdır.

➤ Seçmeli dersin verimliliğinin artırılması için öncelikli olarak uygulanacak sınıf düzeyinin seviye ve ihtiyacına göre müfredat yeniden düzenlenmelidir. Aynı zamanda seçmeli derslerin işleniş süreçlerinin geliştirilmesine, görsel ve işitsel materyallerin derslerde kullanılmasına; öğrenci

merkezli etkinliklerle derslerin verimliliğinin artırılmasına yönelik deneysel ve nitel çalışmalar yapılmalıdır.

➤ Yeni yapılacak okullar ihtiyaç varsa seçmeli derslerin verimli işlenmesine uygun şekilde planlanmalıdır.

➤ Seçmeli ders programları gözden geçirilerek daha güncel programlar belirlenmelidir. Özellikle öğrencilerin yeteneklerini açığa çıkaracak ve geliştirecek şekilde düzenlenmelidir.

➤ Seçmeli dersler için öğrenci ve veliler bilinçlendirilmeli ve öğrenci isteği ön plana alınmalıdır.

➤ Seçmeli ders mantığı gerekli şekilde uygulanmalı ve ders seçimi ile ilgili yönerge yeniden düzenlenmelidir.

➤ Seçmeli derslerin dönütleri dönem sonlarında alınmalı ve yeni döneme daha hazırlıklı biçimde girilmesine olanak sağlanmalıdır.

➤ Beş yıl içerisinde seçmeli derslerde eğitim verecek tüm öğretmenlerin alanlarında Hizmet İçi Eğitim'e tabi tutulmaları sağlanmalıdır.

YENİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

- Yapılan bu araştırma ortaöğretim düzeyinde yapılmıştır benzer bir araştırma ilköğretim veya lise düzeyinde de yapılabilir.

- Araştırmada seçmeli derslerin değerlendirilmesinde öğrenci ve öğretmen görüşleri alınarak bazı bulgulara ulaşılmıştır. Başka bir araştırma veli ve okul yöneticisi görüşleri alınarak da yapılabilir.

- Bu araştırma ile seçmeli derslere tek bir branş bazında bakılmış başka araştırmalarda seçmeli derslere genel olarak veya diğer branşlarda ele alınabilir.

- Özellikle 6287 Sayılı Kanun (4+4+4) sonrası yeni getirilen seçmeli dersler yıllar bazında incelenerek genel durumları tespit edilebilir.

KAYNAKLAR

Akpınar, Burhan, Dönde, Ayşenur, Yıldırım, Bilal. ve Karahan, Osman (2012). Eğitimde 4+4+4 Sisteminin (Modelinin) Karşıt Program Bağlamında Değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. Sayı: 36, Sayfa: 25-39.

Balay, Refik, (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2004, Cilt: 37, Sayı: 2, 61-82.

Çelen, Fatma Kübra; Çelik, Aygöl; Seferoğlu, Süleyman Sadı. (2011). Türk Eğitim Sistemi ve Pısa Sonuçları. *Akademik Bilişim* , 2-4 Şubat 2011 / İnönü Üniversitesi, Malatya

Dicle Üniversitesi Çalıştay Raporu, (2010). *İlköğretim Okulları Ders Kitapları, Öğrenci Çalışma Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Branşlara Göre İncelenmesi Çalıştay Raporu*.

http://duabpo.dicle.edu.tr/oygem/program_inceleme_raporu.pdf

EARGED (2008), Seçmeli Derslerin Seçim Kriterlerinin Değerlendirilmesi Araştırması. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

http://yegitek.meb.gov.tr/tamamlanan/secmeli_dersler_arastirmasi.pdf

EARGED, 21. Yüzyıl Öğrenci Profili, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2011.

Eğitim Bir Sen, (2013). *4+4+4 Eğitim Reformunu İzleme Raporu*. <http://www.egitimbirsens.org.tr>

Genç, Salih Zeki ve Kalafat, Temel (2007). Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları İle Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Yıl (2) 22. Sayı 10.

Gültekin, Mehmet (2007). Türkiye ve Avrupa Birliği'ne Üye Bazı Ülkelerde Zorunlu Eğitim, Anadolu Üniversitesi Ders Kitabı. www.Anadolu.Edu.Tr/Aos/Kitap/Ioltp/1266/Unite05.Pdf

İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği (2013). *Yeni Eğitim Sisteminde Seçmeli Din Dersleri (İmkanlar, Fırsatlar, Aktörler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri)*.

http://ilke.org.tr/wp-content/uploads/2015/01/ilke_rapor_5_BASKI_SON.pdf

İnal, Melih, Altınışik, Umut, Solak, Serdar ve Yıldız, Uğur (2012). Eğitimde Yeniden Yapılanma ve Kalite Sürecinde Elektronik Seçmeli Dersler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal Of Research In Education And Teaching)* ;1(2):272-278.

İslam, Bülent (2010). Eğitim-Düşünme ve Özgürlük. <http://www.İlkadimdergisi.Net/Node/846>

Kanık, Aslı (2006) *İlköğretim Çağı Çocuğunun Ahlâk Gelişiminde Manevi Değerlerin Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri (Din Psikolojisi) Ana Bilim Dalı.

Kaymakcan, Recep (2006). Türkiye'de Din Eğitimi Politikaları Üzerine Düşünceler. *Ekev Akademi Dergisi* Yıl: 10 Sayı: 27 Bahar.

Kuzgun, K., Sevim, S. A., Ersever, H., Akbalık, G, Pişkin, M. ve Hamamcı, Z. (1997). Öğrencilerin Akademik Danışmanlarından Bekledikleri Görevler ve Danışmanların Görev Algıları. Ankara: *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 30 (1) 27-43.

MEB, (1961). İlköğretim ve Eğitim Kanunu. Sayı: 10705 Tertip: 4 Cilt: 1 Sayfa: 1460. <http://mevzuat.MEB.gov.tr/html/24.html>.

MEB, (2003). Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. http://Mevzuat.MEB.Gov.Tr/Html/225_0.Html

MEB, (2007). Yeni Uygulamaya Konulan İlköğretim Kurumları Derslerine Ait Öğretim Programları ve Haftalık Ders Saatleri Çizelgesine İlişkin Hususlar http://Mevzuat.meb.Gov.Tr/Html/26378_0.Html

MEB, (2008). Seçmeli Derslerin Seçim Kriterlerinin Değerlendirilmesi Araştırması. www.meb.gov.tr

Milliyet, 2012. *Zorunlu seçmeli ders*. <http://gundem.milliyet.com.tr/zorunlu-secmeli-ders/gundem/gundemdetay/27.04.2012/1533461/default.htm>

Özkan, Hasan Hüseyin, (2009). Bilgi Toplumu Eğitim Programları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Yıl: 2009/2, Sayı: 10.

Özüt, Aytaç, (2014). *İlköğretim Düzeyindeki Seçmeli Derslerin Seçim Kriterlerinin Öğretmen ve Okul Yöneticisi Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Sabah, (2012). Zorunlu Eğitim Resmi Gazete'de.

<http://www.Sabah.Com.Tr/Egitim/2012/04/11/Zorunlu-Egitim-Resmi-Gazetede>

Taş, Bilge Sonay (2004). *İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıflar Seçmeli Ders Programlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.

TTKB, (1974). IX. Milli Eğitim Şurası.

http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_06/06021628_9_sura.pdf

TTKB, (1996). XV. Milli Eğitim Şurası.

http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_06/06021410_15_sura.pdf

TTKB, (1999). XVI. Milli Eğitim Şurası.

http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_06/06021410_16_sura.pdf

TTKB, (2010). İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi.

[http://ttkb.meb.gov.tr/Ogretmen/Modules.Php?Name=Downloads&D_Op=G
etit&Lid=802](http://ttkb.meb.gov.tr/Ogretmen/Modules.Php?Name=Downloads&D_Op=G
etit&Lid=802)

TTKB, (2012). Haftalık Ders Çizelgeleri, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/Haftalik-Ders-Cizelgeleri/Kategori/7>

Vikipedi, (2011). Türkiye'de Eğitim ve Öğretim Sistemi. [http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Türkiye'de Eğitim ve Öğretim Sistemi](http://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Türkiye'de_Eğitim_ve_Öğretim_Sistemi)

Zaman Gazetesi, (2012). Veliler Seçmeli Dersler İçin Ek Süre İstiyor. Özel Gazete Haberi. http://www.zaman.com.tr/gundem_veliler-secmeli-dersler-icin-ek-sure-istiyor_1350840.html

ÖZGEÇMİŞ

Ümmügülsüm GÖRER,

1990 yılında Ağrı/Patnos ilçesinde doğdu. İlköğretim ve ortaöğretimi Hatay/Dörtyol' da tamamladı. 2008 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlahiyat bölümünde lisans eğitimine başladı. 2012 yılında lisans eğitimini başarı ile tamamlayarak 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Acıpayam ilçesi Gölcük Yatılı Bölge Ortaokulunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak göreve başladı şu anda ise Konya/Meram ilçesi Yeşildere Firuzan Işık İzmirilgil Ortaokulunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Ümmügülsüm GÖRER

Konya/2015